

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Elevers uppfattning av konflikthantering

Hur några lågstadieelever förstår och tillämpar konflikthanteringsmetoder

Sabina Holmertz

Inriktning/specialisering: LAU390

Handledare: Staffan Stukat

Examinator: Mikael Nilsson

Rapportnummer: VT-2910-123

Abstract

Examensarbete inom Lärarprogrammet, 15 Hp, våren 2012.

Titel: Elevers uppfattning av konflikthantering

Författare: Sabina Holmertz

Termin: 7/7, år:2012

Kursansvarig Institution: Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap

Handledare: Staffan Stukat

Examinator:

Rapportnummer:

Nyckelord: Konflikt, Konflikthantering, förebyggande, socialkompetens, språk.

Sammanfattning

Många skolor i dagens samhälle uppger att de arbetar förebyggande mot konflikter, ändå uppstår en mängd konflikter som blir svåra att hantera och lösa. Då väcks min nyfikenhet och mina tankar kring hur elever uppfattar och förstår det pågående förebyggande arbetet. På vilket sätt främjar konflikthanteringsarbetet eleverna och kan de tillämpa de strategier de lär sig? Min stora fråga är:

Hur uppfattar elever att skolan arbetar med konflikthantering?

För att få svar på min fråga har jag gjort en kvalitativ studie. Jag har använt mig av metoden samtalsintervju. Jag har intervjuat fyra elever som går i årskurs två och tre i en grundskola som utger sig för att arbeta förebyggande mot konflikter. Jag har ställt frågor som rör det förebyggande arbetet för att få reda på hur eleverna uppfattar och tillämpar det i verkliga livet. Jag bandade intervjuerna och transkriberade delar av materialet.

I min studie kom jag fram till att skolan synliggör olika strategier för hur eleverna kan hantera konflikter. Eleverna upplever dock att det är svårt att tillämpa de strategier i verkliga livet, då känslorna ofta tar över i konfliktsituationer. Skolan använder sig av olika metoder för att lära ut olika strategier och förhållningssätt till eleverna. Elevernas förståelse för vad syftet var och vilket målet också var med undervisningsmetoden, missförstods av eleverna. De tillägnade sig andra kunskaper än de kunskaper som lärarna hade för avsikt att eleverna skulle tillägna sig.

Innehåll

Inledning.....	6
Begreppsdefinitioner	8
Konflikt.....	8
Konflikthantering.....	8
Social kompetens	8
Atmosfär	8
Klimat	9
Teoretisk referensram.....	10
Litteraturgenomgång	12
Värdegrund	12
Tidigare forskning inom konflikthantering	12
Metoder för att förebygga konflikter	14
Kamratstödjare som metod	14
Trygghetsgrupper som metod	15
Livskunskap som metod	15
Dramapedagogik som redskap för att hantera konflikter.....	15
Forumspel	17
Värderingsövningar.....	17
Viktiga områden inom konflikthantering	17
Kommunikation	17
Lyssna	18
Skolatmosfären	18
Socialkompetens	18
Lagar och regler	19
Sammanfattning av kunskapsläget	19
Syfte	20
Frågeställning	20

Metod	21
Val av metod.....	21
Intervju som verktyg.....	22
Mina intervjufrågor.....	23
Urval	23
Genomförande	24
Bearbetning av data	24
Studiens tillförlitlighet.....	25
Etiska aspekter.....	25
Resultatredovisning.....	26
Trivseln i skolan	26
Kamratrelationer.....	27
Elevens uppfattning av lärare.....	27
Elevens uppfattning av regler.....	28
Meningen med pusselgruppen	28
Elevens tolkning av kamratstödjare	29
Elevens uppfattning av livskunskap.....	30
Elevens uppfattning om begreppet konflikt	31
Elevens erfarenheter av konflikter	31
Elevernas tankar kring en värld utan konflikter	32
Analys.....	34
Slutdiskussion.....	38
Metod diskussion.....	42
Slutord	42
Förslag på vidare forskning	43
Referenser.....	44
Bilaga 1	46
Brev till föräldrar	46

Bilaga 2	47
Intervjufrågor.....	47

Inledning

Det här är en vetenskaplig studie som behandlar hur elever upplever att skolan arbetar med konflikthantering. Men vad står egentligen vetenskap för? Vetenskap är ett brett begrepp och det är svårt att definiera precis vad det står för. Stukat (2007) menar att det handlar om kritiserbarhet, kontrollerbarhet och kommunicerbarhet. Kritiserbarhet står för att läsaren ska veta hur undersökningen är gjord, vilka metoder och underlag som ligger till grund för undersökningen. Kontrollerbarhet handlar om att den gjorda studien ska gå att göra om. Resultatet ska då bli det samma som i den tidigare studien. Att uppnå exakt samma resultat i en undersökning på människor är dock svårt skriver Stukat (2007). Kommunicerbarhet står för hur budskapet når ut till läsaren. Läsaren måste förstå studien menar Stukat (2007).

Min studie har som utgångspunkt ett sociokulturellt synsätt, men jag vill inte påstå att det synsättet genomsyrar hela min studie. Då jag har också valt att analysera min studie mot tidigare forskning inom det valda området. Därför lyser inte min teoretiska referensram genom hela arbetet.

Jag har länge funderat över varför det uppstår så många konflikter i skolan. En tanke jag har haft är att elever kanske inte har tillräckligt med kunskap om konflikter och hur dessa situationer som uppstår ska hanteras. Därmed blir konflikterna svåra att behandla. Under min verksamhetsförlagda utbildning har jag stött på en mängd olika konflikter i olika sammanhang, mellan elever eller mellan elever och lärare. Jag anser att jag tyvärr har fått för lite teoretisk kunskap om hur lärare bör arbeta inom området konflikthantering, därför har jag valt konflikthantering som inriktning på mitt examensarbete.

Att konflikter uppstår är egentligen inget ovanligt eller konstigt. Konflikter handlar i grund och botten om olikheter, men det blir ingen konflikt först människan har svårt att acceptera och förstå olikheterna menar Jordan (2006). Skolans läroplan Lgr (2011) lyfter vikten av att påvisa elevers olikheter och olika uppfattningar. Detta kan leda till att elever hamnar i konflikt men också att elever lär sig möta och hantera skilda uppfattningar, vilket är syftet Lgr (2011) vill uppnå. Att skolan hanterat konflikter på olika nivåer är uppenbart, men hur elever uppfattar och tar till sig det ständigt pågående arbetet kring konflikthantering vet vi inte så mycket om. Många forskare har tagit fram olika metoder och förespråkar hur skolan bör arbeta med konflikthantering. Men jag har inte stött på någon som har intervjuat eller observerat elever för att ta reda på hur de uppfattar och tillämpar tidigare erfarenheter av konflikthanteringsarbete. Därför har jag bestämt mig för att intervjua elever för att ta reda på hur de uppfattar att skolan arbetar med konflikthantering.

För mig som lärare mot tidigare åldrar är det av stor vikt att förstå hur elever uppfattar det skolan gör för att förebygga och hantera konflikter. Jag kommer många gånger att ställas inför svåra situationer där jag behöver kunskap om hur jag på bästa sättet kan förhindra eller lösa

konflikter. Att skolan ska förbereda, och ge elever förutsättningar att bli demokratiska medborgare står det i Lgr (2011). För att kunna delta i ett demokratiskt samhälle behöver eleverna lära sig hantera eventuella konflikter. Vi läser dagligen i tidningar och ser på tv hur olika människor har begått olika brått till exempel misshandel och mord. Dessa människor har antagligen inte lärt sig att hantera konflikter på en demokratisk grund. Skolan är med och påverkar framtiden, de kunskaper och färdigheter skolan kan förmedla påverkar hur det framtida samhället kommer att se ut.

Alla förekommande namn i studien är fingerade.

Begreppsdefinitioner

Det finns en mängd olika sätt att se och förstå olika begrepp, tolkningsområdet är stort. Jag kommer beskriva studiens centrala begrepp för att tydliggöra min uppfattning av begreppen.

Konflikt

Jag har läst många olika begreppstolkningar av ordet konflikt, men jag har valt att använda mig av Jordan (2006) och Hakvoort & Fribergs (2011) tolkning. Jordan (2006) beskriver begreppet konflikt som ett samspel mellan minst två parter, där minst en part har önskemål som är för betydelsefulla för att släppas. Denna part upplever sina möjligheter till att få sina önskemål tillgodosedda blockerade av motparten. Hakvoort & Friberg (2011) menar att en konflikt är när olikheter framträder och en eller fler av parterna har svårt att hantera olikheterna. Parterna blir oense och hamnar i diskussion eller tar till ett aggressivt beteende.

Konflikthantering

Konflikthantering är hur vi väljer att möta, lösa eller hantera en konflikt. De strategier vi har tillägnat oss påverkar hur vi bemöter konflikten. Att hantera konflikter är inte alltid lätt då det ofta är känsloladdat anser Hakvoort & Friberg (2011). Jordan (2006) upplyser om att det finns en mängd olika sätt att hantera konflikter på. Oftast försöker parterna att hantera dem muntligt med hjälp av diskussion, men ibland blir parterna så frustrerade att de tar till våld. Vidare skriver han för att kunna hantera en konflikt krävs att parterna kan förmedla med hjälp av språk hur de upplever och förstår situationen, samtidigt måste parterna aktivt lyssna och visa förståelse för varandra.

Social kompetens

I dag stöter vi på begreppet socialkompetens allt oftare. I skola och yrkesliv finns kravet på att människan ska ha en hög socialkompetens. Men vad innebär då begreppet socialkompetens? Socialkompetens är bland annat de förmågor människor uppvisar för att samspela och upprätthålla relationer till andra människor. Social kompetens handlar om språk, att förstå och göra sig förstådd. Att kunna hantera andra människor och leva sig in i deras situationer. Det handlar också om att vara flexibel och kunna anpassa sig till den rådande situationen. I Nationalencyklopedin (2012) står det att social kompetens är att ha den förmågan att man kan umgås med andra och kommunicera med människor i den egna omgivningen så att det främjar den sociala samvaron. Social kompetens är förmågan att kunna läsa av situationer och kunna anpassa sig till dem.

Atmosfär

Atmosfär är ett begrepp som omfattar de gemensamma återkommande drag av attityder och förhållningssätt som finns inom en viss grupp eller organisation. Det omfattar också gruppens

värderingar och uppfattningar menar Johansson (2003). När jag skriver positiv atmosfär menar jag att de attityder och förhållningsätt elever och lärare har gentemot varandra är ömsesidiga och välmenande. En positiv atmosfär på en skola skulle kunna innebära att elever visar varandra respekt och förståelse. Eleverna möter varandra i diskussioner där de både ger och tar.

Klimat

Johansson (2003) beskriver klimat som individers gemensamma sätt att erfara det som händer inom en organisation.

Teoretisk referensram

Jag har valt att utgå ifrån ett sociokulturellt perspektiv för att det passar min studies syfte och fokus. Det sociokulturella perspektivet lyfter bland annat fram den sociala påverkan i mänskliga relationer, det vi har med oss sedan tidigare i livet påverkar våra val av hur vi ska hantera olika situationer. I en konfliktsituation väljer vi att hantera konflikten med hjälp av våra tidigare erfarenheter ifrån liknande situationer. Samspelet mellan individer och sociala relationer är viktiga aspekter inom den sociokulturella teorin. Grundaren till det sociokulturella perspektivet är Vygotskij han intresserade sig för hur högre mentala processer bildades, hans teorier bygger på att det är genom social samverkan menar Dysthe (2003). Karlsson (2001) skriver att Vygotskij menar att miljön barnet/människan befinner sig i är en verktygslåda som barnet ständigt hämtar sina verktyg/redskap ifrån, som kan vara i form av tankar, sätt att hantera olika sammanhang mm ifrån. Barnet är en nybörjare att använda dessa redskap men tillsammans med en mer erfaren vän eller vuxen utvecklas färdigheter. Karlsson (2001) menar att Vygotskij tanke är att utvecklingen hos en individ går från det sociala till det individuella. De problem barnet kan lösa tillsammans med andra kommer det inom sin tid att kunna lösa på egen hand. De konfliktsituationer som hanteras med hjälp av någon annan kommer barnet inom sin tid kunna hantera själv.

Mediering är ett viktigt och centralt begrepp inom den sociokulturella teorin. Med mediering menas de redskap som används för att skapa eller hjälpa till i läroprocesser. Redskapen kan vara en människa eller ett verktyg/redskap (artefakter). Kombinationen av människor och redskap skapar nya utökade praktiska och kognitiva potentialer menar Dysthe (2003). De metoder och arbetsätt lärarna i skolan använder sig av skulle kunna ses som mediering. Ett annat centralt begrepp är **praxisgemenskap** och med det menas att vi tillägnar oss ny kunskap i sociala sammanhang. När människor ingår i en gemensam aktivitet utbyts tankar, erfarenheter och idéer och på så vis erövrar ny kunskap. När elever får samspela och berätta hur de tänker i olika situationer ändras deras tankemönster och de tillägnar sig ny kunskap om hur de kan hantera sina konflikter. Det är vanligt att individen går från det enklare till det svårare. I sociala verksamheter och sammanhang kan den som har mer kunskap vägleda de andra menar Dysthe (2003). Ett annat omtalat begrepp inom den sociokulturella teorin är **situerat lärande**. Med situerat lärande menas att barn lär av varandra i situationen. Allt lärande som sker påverkas av situationen, platsen och miljön skriver Säljö (2003).

Dysthe (2003) skriver att inom det sociokulturella perspektivet står språket i centrum. Det är genom att lyssna, tala, härma och samverka med andra som människan skapar färdigheter och kunskap. ”Vi använder språket för att förstå och tänka för egen del och för att förmedla det vi förstår till andra” (Dysthe 2003, s 49). I en konflikt är kommunikationen bärande. Kan människan förklara hur den tänker och lyssna på den som talar, går oftast konflikten att hantera. Det är i interaktion mellan människor som bidrar till utveckling och lärande, då vi enligt sociokulturell teori lär tillsammans. Dysthe (2003) menar att inom den sociokulturella teorin finns det ömsesidiga skillnader med det menar han att i en dialog finns det alltid

skillnader i åsikter och perspektiv och detta skapar möjligheter till ett vidare lärande. När vi diskuterar och argumenterar med varandra så skapas goda förutsättningar för lärande.

En annan viktig aspekt inom den sociokulturella teorin är vår historia. Människor kan endast genom språk, tal och skrift förmedla historia. Det som har skett och de tidigare erfarenheter en människa bär med sig blir grunden för hur människan hanterar en situation. Alla medvetna val baseras på individens förflutna och den sociala påverkan menar Säljö (2003).

Litteraturgenomgång

Jag kommer att presentera skolans värdegrund som är hämtad ur Lgr (2011) och olika forskares åsikter om konflikter och konflikthantering. Forskarna är överens om att det finns några grundläggande faktorer för att förebygga, hantera och lösa konflikter. Det handlar om kommunikation, socialkompetens och att ha tydliga bestämmelser så som lagar och regler.

Värdegrund

I skolans läroplan Lgr (2011) finns en värdegrund som skolan ska arbeta utefter. Regeringen har fastställt mål och riktlinjer för skolans värdegrund. Värdegrunden ser i princip likalydande ut för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Förskoleklassen och fritidshemmet står också under denna förrådning Lgr (2011).

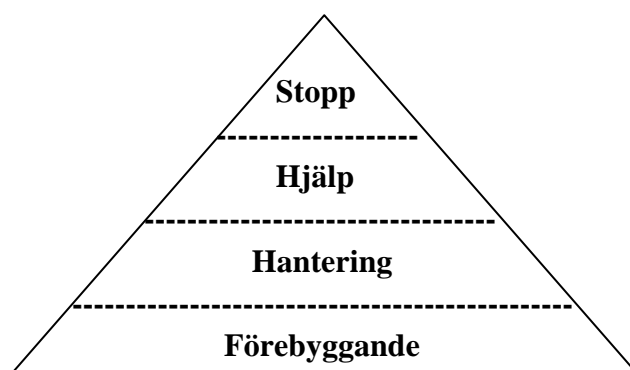
I Lgr (2011) står det att skolan ska bidra till att elever får grundläggande kunskap om respekt för de mänskliga rättigheterna och de demokratiska värderingar som det svenska samhället lutar sig mot. Elever ska lära sig förstå människors lika värde, frihet, integritet och okränkbarhet. Skolan ska stödja elever i att hitta sin egenart för att eleven där igenom ska kunna delta i samhällslivet.

I skolan ska eleverna ges möjlighet att utveckla inlevelseförmåga så att de kan förstå andra människor. Alla som går i skolan ska känna välbefinnande. All diskriminering ska aktivt motverkas, det ska bemötas med kunskap, öppna diskussioner och aktiva insatser. Skolan ska stödja elevers olikheter, skilda uppfattningar och uppmuntra att det förs fram. Skolan ska lyfta individens ställningstaganden och uppmuntra till att elever tar egna initiativ Lgr (2011).

Skolan ska förmedla till elever och vårdnadshavare vilka rättigheter och skyldigheter de har inom skolan. Alla ska mötas med respekt inom skolan. I skolan strävar man efter att ha en levande social gemenskap som bidrar till att eleverna känner sig trygga. ”Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet men även skolan har en viktig roll” (Lgr 2011 s 10).

Tidigare forskning inom konflikthantering

Det finns en mängd forskning om konflikthantering, jag kommer att presentera den litteratur jag stöttar mitt arbete på. Det finns några områden forskarna är överens om att skolan måste arbeta med för att kunna hantera konflikter. Hakvoort & Friberg (2011) utgår ifrån en konfliktpyramid. Pyramiden med dess 4 nivåer ska vara ett idealt system för att arbeta med konflikthantering i skolan. Ingen nivå kan hoppas över, alla nivåer måste tillgodoses menar Hakvoort & Friberg (2011).

Figur 1: Konfliktpyramid (Hakvoort & Friberg 2011. S.34.)

Med hjälp av konfliktpyramiden förklarar Hakvoort & Friberg (2011) olika nivåer av konflikthantering.

Nivå 1 som är botten av pyramiden står för förebyggande arbete. Hakvoort & Friberg (2011) kallar det stöttande miljö. I en stöttande miljö finns ett effektivt ledarskap och en demokratisk skolorganisation. Det pågår alltid ett värdegrundsarbete, diskussioner, moral, etik, djupt liggande föreställningar, arbete med självkänsla, gruppdynamik, empati, social medvetenhet, kommunikationsövningar, gruppprocesser, lyssnande perspektivtagande och diskussionsrundor. Att utveckla sociala relationer och social kompetens är viktig på den här nivån.

Nivå 2 står för hantering av konflikter som löses genom förhandling. Fast att man arbetar på nivå 1 kommer konflikter att uppstå. Konflikter är normalt och tillhör det verkliga livet. Konflikter bör hanteras så att det möjliggör en konstruktiv utgång på konflikten som bidrar till utveckling. En stöttande skolmiljö som beskrivs i nivå 1 med fungerande sociala relationer skapar förutsättningar för parter i en konfliktprocess att hantera eller lösa konflikten på ett konstruktivt sätt. Både elever och vuxna behöver få utbildning och kunskap och verktyg när konflikter uppstår.

Nivå 3 står för konflikter som medlas. Alla konflikter kommer vi inte att kunna lösa genom dialog och förhandling. Ibland behöver man hjälp av någon annan att lösa konflikten. Utan påtvinga en lösning kan en tredjepart hjälpa parterna i konflikten att återuppta kommunikationen med varandra. Meningen är inte att den tredje parten tar över konflikten utan att kommunikationen börjar fungera igen. Fokus ligger på processen från dålig kommunikation till fungerande kommunikation. Kommunikationen behövs för att finna en lösning eller någon form av att kunna hantera konflikten. I ohanterliga fall kan det behövas en medlare, och medlaren kan vara en vuxen eller kamrat.

Nivå 4 kallas skiljedömda konflikter. Här blir tyvärr inte konflikten löst eller hanterbar, parter skiljs åt på grund av förbjudna beteenden. Man får återgå till överenskomna regler och tillgripa sanktioner. Denna nivå handlar inte om att stoppa konflikter. Konflikter är inte

förbjudna. Fokus ligger på beteende och det kan vara rätt eller fel. Våldsamt och aggressivt beteende måste stoppas eftersom att de omöjliggör konstruktiva sociala interaktioner och dialog. Det bromsar också lärandeprocessen. Våldsamma konflikter måste stoppas av lärare. Det är av stor vikt att lärare och elever vet om sina rättigheter och skyldigheter. Regler, lagar och förordningar.

Metoder för att förebygga konflikter

Det finns många metoder och strategier för att förebygga och hantera konflikter. Jag har valt att presentera de metoder som är relevanta för mitt examensarbete. Vad säger forskare om de metoder som skolan använder sig av för att förebygga konflikter.

Kamratstödjure som metod

En kamratstödjure är enligt Damber (2008) en elev i skolan som arbetar för att förebygga mobbning och utanförskap. Tanken är att kamratstödjaren ska se vad som händer ifrån elevens synvinkel och kunna rapportera det till lärarna på skolan. Det kan vara händelser så som utanförskap eller mobbning. Kamratstödjarnas uppgift är att bjuda in elever som är utanför i gruppen och gemenskapen, samt att medla i konflikter och stötta de andra eleverna på skolan. Damberg (2008) skriver vidare att kamratstödjarna ska vara en tillgång för klassen och skolan, och bidra till en trivsamt stämning och miljö. Med hjälp av kamratstödjarna kan lärarna på skolan få en inblick i vad som pågår mellan eleverna när lärarna själva inte ser eller hör.

Rosqvist och Sjöstrand (2005) har gjort en studie om hur man kan förebygga mobbning i skolan. De har intervjuat två lärare och fyra elever, samt delat ut en enkät till 64 elever på skolan i skolår tre och sex. I deras undersökning har de kommit i kontakt med metoder som kompisamtal, rastvakt och kamratstödjure. Jag kommer främst att presentera deras resultat som rör kamratstödjure då det har relevans för min egen studie.

Lärarna i Rosqvist och Sjöstrand (2005) studie tyckte generellt att kamratstödjarna fungerade som ett verktyg för att skapa trivsamt stämning i skolan. Det lärarna kunde se som nackdel med att ha kamratstödjure var att eleverna tog på sig allt för stort ansvar och glömde bort att leka på rasterna. Eleverna på skolan har förståelse och inblick i kamratstödjarnas uppgift på skolan, eleverna uppgav också att de tyckte att kamratstödjarna var något positivt i skolan. På skolan som intervjuerna skedde fick kamratstödjarna ha blåa jackor på sig på rasterna så att alla elever på skolan skulle se och känna igen dem. En av eleverna som var kamratstödjure uppgav att han kände det jobbigt att behöva ha jackan på sig då han var tvungen att ta på och av den, men generellt tyckte han ändå att det var bra att kamratstödjarna hade jackor så att alla kunde känna igen dem.

Rosqvist och Sjöstrand (2005) skriver att de eleverna tyckte var negativt med kamratstödjure var att kamratstödjarna inte alltid tog sin uppgift på allvar, de verkar strunta i vad som händer på skolgården menar eleverna. En elev anger att han tycker att de finns för få kamratstödjure

på skolan, då man inte alltid hittar dem på skolgården. De äldre eleverna upplever att kamratstödjarna bidrar till att minska bråk och mobbning på skolan, medan de yngre är tveksamma och säger att kamratstödjarna får säga till en lärare så får läraren säga till eleverna.

Trygghetsgrupper som metod

Solnevik (2001) har gjort en studie som behandlar olika metoder för att motverka och förebygga konflikter. En av metoderna Solnevik (2001) tar upp i sin studie är trygghetsgrupper. Hon beskriver att när man arbetar i trygghetsgrupper är det bra om man har fem till sju personer i varje grupp. Denna grupp ska träffas regelbundet, och gruppmedlemmar ska inte bytas ut alltför ofta. Trygghetsgrupper är till för att skapa trivsamt stämning och tillit till varandra. I den lilla gruppen skapas ofta en trygg atmosfär så att alla vågar kommunicera. När man känner trygghet vågar man framföra sina åsikter och känslor. I gruppen finns det en stående regel och det är att aktivt lyssna på varandra. Solnevik (2001) menar att eleverna utvecklar sin identitet och själv tillit i de mindre grupperna, hon påstår även att eleverna utvecklar sin emotionella intelligens.

Livskunskap som metod

Jag har inte hittat någon studie som relaterar till hur barn påverkas av eller upplever livskunskap. Däremot finns det en mängd studier om hur lärare upplever och utformar livskunskap och lärares egna tankar kring vad de anser att eleverna utvecklar under livskunskapen.

Irisdotter Aldenmyr (2010) skriver om termen livskunskap i skolsammanhang. Hon menar att det är ett relativt nytt arbetsområde som inte kan ses som ett specifikt ämne. Livskunskap kan ses som ett värdegrundsarbete, förebygga mobbning, det tar upp sex och samlevnadsfrågor och ska vara drogförebyggande. Irisdotter Aldenmyr (2010) har gjort en studie i en skola där man arbetar med livskunskap utefter ett utarbetat program. Lärarna på skolan har 60-90 minuter livskunskap i veckan med sina elever. Under livskunskapen är grundtanken att läraren ska se, höra och förstå eleverna, tanken är också att eleverna ska tillämpa detta förhållningssätt i mot varandra. Eleverna är medvetna om att de ska lyssna på varandra utan att kommentera det klasskamraterna berättar. Livskunskapen ska vara förberedande för samhällslivet som kommer efter skolan. Lärarna anser att eleverna utvecklar förståelse för varandra, tillit till sig själva och andra samt att de utvecklar sin kommunikativa förmåga. Eleverna stärks av livskunskapen i sig själva och på så vis kommer de få goda förutsättningar för att hantera konflikter i framtiden.

Dramapedagogik som redskap för att hantera konflikter

Hägglund och Fredin (2004) skriver att ordet drama härstammar ifrån det gamla grekiska ordet draó som betyder "att handla". Grünbaum & Lepp (2005) har varit med i ett internationellt projekt som handlar om hur tonåringar kan lära sig förstå och hantera konflikter genom att använda sig av drama som pedagogiskt hjälpmedel. Teatern blir frivillig och

eleverna ges möjlighet att samarbeta med varandra vilket är basen för förståelse och kunskapsutveckling. När man arbetar med drama som pedagogisk hjälpmedel är det själva processen som anses viktig och inte själva slutresultatet. Att låta elever använda sig av sin inlevelseförmåga är av stor vikt för att skapa möjliga lärandeprocesser med hjälp av teater menar Grünbaum & Lepp (2005).

Drama övningarna kan ha sin grund i verkliga händelser. Men ska inte vara för likt något eleverna upplevt, då det är av stor vikt att eleverna kan distansera sig från verkligheten och fokusera på hur man kan hantera konflikter i allmänhet. Genom att använda sig av drama som pedagogiskt hjälpmedel ger man eleverna förutsättningar att skapa självförtroende, empati, kommunikation och samarbete som är några centrala delar av dramapedagogik. Grünbaum & Lepp (2005) skriver att drama som pedagogiskt hjälpmedel ska syfta till att elever ser sig själva och andra och skapar förståelse för varandra. Dramapedagogik ska utveckla elevers känslomässiga och sociala möjligheter, detta genom att pedagogerna använder sig av etiska lustfyllda uttrycksformer.

Hägglund och Fredin (2004) menar att drama som pedagogiskt hjälpmedel mestadels används i förskola och skola. De menar att drama som pedagogiskt hjälpmedel ska utveckla elevernas leklystenhet, leken är en viktig del i elevers utveckling och lärande. Hägglund och Fredin (2004) skriver vidare att det är av stor vikt att elever får arbeta med olika improvisationsövningar. De menar att elever som arbetar med improvisationsövningar lär känna sitt eget dramaspråk. När man arbetar med drama som pedagogiskt hjälpmedel kan man lyfta många olika metoder och tekniker och vinkla från olika perspektiv. Sternudd (2000) lyfter fram fyra olika perspektiv, personlighetsutvecklande, konstpedagogiskt, holistiskt - lärande och kritiskt frigörande. Med perspektivet personlighetsutvecklande menar Sternudd (2000) att fokus ligger på att utveckla individen och gruppen. Varje elev ska ges möjlighet att utveckla sina förmågor så att de aktivt kan delta i samhälliga och demokratiska processer. Det är vanligt att man använder sig av olika rollspel och dramatiseringsövningar inom detta perspektiv.

Sternudd (2000) skriver vidare om det konstpedagogiska perspektivet som innefattar barns kreativitet, uttrycksförmåga och samarbete som en konstnärlig process. I det konstpedagogiska perspektivet är en viktig aspekt att eleverna lär sig se och förstå mänskliga relationer. Övningar man vanligtvis använder sig av inom detta perspektiv är teater, teaterövningar, rollspel, improvisationer, och forumspel. Med ett holistiskt lärande menar Sternudd (2000) att man arbetar med universella och existentiella frågor. Det innefattar Vygotskijs teorier om pedagogens roll att utveckla och stimulera elevens fantasi för att uppnå ett lärande. Inom det holistiskt - lärande perspektivet ryms också Piaget's teori som lyfter den kognitiva utvecklingen, från det konkreta till det abstrakta. Inom detta perspektiv är det viktigt att läraren har tillsyn över gruppen hela tiden. Inom det kritiskt frigörande perspektivet vill man uppmärksamma och ändra maktförhållanden och samhället. I det här perspektivet bör man utgå ifrån elevernas livserfarenheter menar Sternudd (2000). Lämpliga metoder är värderingsövningar och forumteater då man också vill uppnå att eleverna lär sig att de kan påverka sin situation.

Forumspel

Byréus (2001) menar att metoden forumspel ska bidra till att eleverna blir medvetna om sina möjligheter att påverka sina liv och samhället de ingår i. Metoden ska ge eleverna en god självkänsla så att de inte faller för grupstryck. Meningen med forumteater är att åskådarna ska från att vara passiva åskådare bli deltagande huvudpersoner i dramat, detta för att ge dem erfarenheter de kan ta med sig in i verkliga livet. Forumteatern är en metod för att motverka inre och yttre förtryck. Forumspelet börjar med att ta upp ett problem inför gruppen i ca fem till tio minuter. Någon i dramat blir förtryckt och utsatt, denna person är utbytbar när dramat spelas upp för andra gången. Då har eleverna möjlighet att gå in och stoppa teatern för att själva gå in i teatern och ta över en roll för att bryta förtrycket skriver Byréus (2001)

Värderingsövningar

Byréus (2001) skriver att John Steinberg var den som introducerade värderingsövningar i Sverige under 70-talet. Värderingsövningar ska vara ett strukturerat sätt att föra samtal på, det börjar oftast med en fråga kring ämnet det berör. Frågan ska inte ha något givet svar och det kan handla om t.ex. miljöfrågor, livsstil, hälsa och moral. Meningen är att eleverna ska lära sig att ta ställning i olika frågor och lära sig att tydligt kommunicera vad de tänker och tycker om olika ting. Eleverna ska också kunna motivera sina åsikter förståeligt för omvärlden. En annan viktig aspekt med övningarna är att eleverna lär sig lyssna på varandra, samt reflektera tillsammans över vad som sägs menar Byréus (2001)

Viktiga områden inom konflikthantering

Jag kommer att presentera några viktiga områden att ta hänsyn till när man arbetar med konflikthantering. Ett flertal författare är överens om att de olika områdena har en indirekt påverkan då det gäller att hantera konflikter. De områden jag kommer att presentera är Kommunikation, lyssna, skolatmosfär, socialkompetens samt lagar och regler.

Kommunikation

Språket är av stor vikt för att kunna lösa och hantera konflikter (Ellmin, 2008, s9) skriver att ”Endast genom att behärska språket kan vi kommunicera våra problem och frustrationer till varandra, och göra dem begripliga, så att vi bättre kan förstå våra konflikter och i slutändan lösa dem”. Att lära sig sätta ord på känslor och tankar är grundläggande för att hantera konflikter, utan kommunikation uppstår frustration menar Greene (2009). När ett barn blir frustrerat reagerar det ofta med våld för att de inte vet hur de ska hantera situationen. Därför poängterar Greene (2009) att barn måste lära sig att skilja tanke från handling och kunna lägga känslan på hyllan för att diskutera. Guggenbuhl (1998) förespråkar att barn ska få uppleva och se vuxna diskutera då barn imiterar de vuxna. Får eleverna uppleva konversationer som leder till att konflikter blir hanterade eller lösta ger man dem förutsättningar till att välja kommunikationen som redskap för att hantera konflikter. Greene (2009) upplyser om hur viktigt det är att de vuxna som befinner sig runtom barnen bjuder in

dem i diskussioner, pratar med dem och försöker förstå vad det är de säger. Det handlar om att tala och att aktivt lyssna, kan man det har man kommit långt.

Lyssna

Hoiby, Levin & Thulin (2007) lyfter vikten av att lära elever att lyssna på varandra, elever som kan samspelet mellan att lyssna och tala får goda förutsättningar att lösa sina konflikter. Språket är viktigt i en konfliktsituation, men det är också viktigt att den som talar känner sig förstådd, för att känna sig förstådd krävs det att någon lyssnar och bekräftar menar Jordan (2006). Det är även av stor vikt att de vuxna lyssnar på eleverna som de försöker medla mellan i konflikten och att de håller en neutral ställning. Läraren måste förstå både parterna och stötta eleverna i såväl att uppta kommunikationen så som att ge dem utrymme för den som talar genom att lyssna påpekar Hoiby mfl (2007).

Skolatmosfären

Att skapa en positiv skolatmosfär menar Guggenbuhl (1998) är avgörande för hur elever väljer att lösa sina konflikter. De beteenden som finns inom gruppen bestäms av gruppen. De beteenden som inte accepteras blir uteslutna. Därför poängterar han att det är av stor vikt att man inom en klass får den stora massan elever att vända sig emot våld. Positiva krafter minskar de aggressiva barnens inflytande och på så vis minskas våldet. (Guggenbuhl 1998. s.14) skriver också att "I konflikter mellan barnen avspeglas lärarkollegiets kvalitet". Med det menar han att det klimat och den atmosfär som befinner sig bland lärarna avspeglas på eleverna. Han poängterar att det är av stor vikt att vi inte kväver elevers känslor, det är okej att vara både ledsen, arg och glad. Men vi måste påverka hur eleverna visar sina känslor. Coloroso (2004) förespråkar att skolan ska skapa en trivsamt stämning genom att knyta många vänskapsband mellan elever i olika åldrar som bidrar till ett trivsamt klimat.

Socialkompetens

En annan viktig aspekt forskarna skriver om är socialkompetens, de menar att alla elever med socialkompetens kan hantera konflikter på en språklig nivå. Hoiby, Levin & Thulin (2007) skriver att utveckla elevers sociala kompetens är grundläggande för att samspelet mellan elever ska fungera nu och i framtiden. Socialkompetens handlar i grund och botten om att kunna samarbeta. Coloroso (2004) påpekar hur viktigt det är med socialkompetens för att få grupper att fungera, det handlar hela tiden om ett givande och tagande. Språket är en förutsättning för att möjliggöra socialkompetens. I sociala relationer ges goda möjligheter till att skapa en trivsamt atmosfär Coloroso (2004) påpekar att gemenskap och en trivsamt atmosfär förebygger konflikter och möjliggör att konflikter hanteras verbalt. Att olika beteenden tas efter i olika grupper är vanligt. Elever som ingår i sammanhang där konflikter kommuniceras får större förutsättningar att hantera sina konflikter med hjälp av språk menar Guggenbuhl (1998).

Lagar och regler

Lagar och regler är av stor vikt för att hantera konflikter. Hoiby (2004) skriver att konflikter och mobbning har sjunkit i länder som har lagar och regler kring hur de ska hanteras. Att ha en lag eller regel är av stor vikt när konflikter inte går att lösa. Parterna får anpassa sig efter de regler och överenskommelser som redan finns menar Hakvoort & Friberg (2011). Ibland behöver människan ett regelverk för att kunna göra "rätt", Greene (2009) påpekar att barn alltid gör "rätt" om de kan och får de rätta förutsättningarna. Genom språk, socialkompetens, gemenskap och regler kan vi hantera våra konflikter.

Sammanfattning av kunskapsläget

Inom konflikthantering finns det några centrala områden att arbeta med för att förebygga att konflikter uppstår. Dessa områden är: kommunikation, lyssna, skolatmosfär, socialkompetens samt lagar och regler. Greene (2009) menar att språket är bärande för att elever ska kunna lösa konflikter. Hoiby, Levin & Thulin (2007) skriver att elever som kan lyssna på varandra kommer kunna hantera sina konflikter, då konflikthantering oftast handlar om att aktivt kunna lyssna och förstå vad den andra säger, konflikter är oftast bara missförstånd. Guggenbuhl (1998) förespråkar att man skapar en god stämning på skolan då elever känner gemenskap blir det enklare att både kommunicera och lyssna på varandra. Hoiby (2004) menar att när konflikter går för långt finns det bara ett sätt att hantera dem på och det är att återgå till lagar och regler. Därför är det av stor vikt att skolan har både lagar och regler.

När en konflikt uppstår är det en kollision av olika uppfattningar som blir svåra att hantera. Hakvoort & Friberg (2011) utgår ifrån en modell som de benämner konfliktpyramid för att beskriva olika nivåer att hantera konflikter på, nämligen förebyggande arbete som ska förhindra att konflikter uppstår. Fast att skolan arbetar förebyggande kommer konflikter att uppstå, då går vi upp över på nästa nivå som går ut på att elever kan lösa sina konflikter konstruktivt, då de arbetat mycket med förebyggande arbete. Nivån där på innefattar att eleverna inte kan lösa sina konflikter själva utan måste ha en medlare för att kunna hantera konflikten. Den sista nivån går ut på att konflikten går överstyr och att någon utanför måste bryta konflikten helt. Hakvoort & Friberg (2011) menar att om man arbetar tillräckligt mycket på första nivån ska man inte behöva komma till den sista nivån.

Det finns en mängd olika metoder att förebygga att konflikter uppstår, några av de metoder är kamratstödare som innebär att några elever på skolan agerar "rastvakt" dvs. de till rätta håller ordningen på raster och rapporterar till lärare vad som försiggår på skolgården. Rosqvist och Sjöstrand (2005) har gjort en studie där de intervjuat lärare och elever om deras syn på kamratstödare. Lärare och elever hade en positivsyn och ansåg att det bidrog till att skapa en trivsamt stämning på skolan. En annan metod är att arbeta med trygghetsgrupper, Solnevik (2001) menar att trygghetsgrupper ska bidra till att elever blir socialt kompetenta och att de utvecklar sin självförtroende i den lilla gruppen. En annan metod är livskunskap, Aldenmyr (2010) har gjort en studie som går ut på att ta reda på hur lärare resonerar kring livskunskap och de metoder som ingår i ämnet. Metoder som oftast ingår i livskunskap är bl.a. dramaövningar och värderingsövningar. Lärarna menar att det utvecklar elevers emotionella intelligens.

Syfte

Som ni kan se i föregående litteraturgenomgång så lyfter forskare hur lärare ser på och uppfattar olika metoder och förhållningssätt gällande konflikthantering därför blir jag nyfiken på hur elever upplever, uppfattar och tillämpar dessa metoder i verkliga livet, är det så att lärarnas tankar och uppfattningar stämmer överens med elevernas uppfattningar. Därför blir mitt syfte med den här studien att ta reda på hur elever uppfattar att skolan arbetar med konflikthantering. Jag vill veta om eleverna kan se det förebyggande arbetat skolan gör och om de förstår meningen med det. Jag har också som syfte att ta reda på om elever kan ta till sig och använda sig av konflikthanteringsarbetet.

Frågeställning

Hur uppfattar elever att skolan arbetar med konflikthantering?

Metod

Denna del av rapporten redovisar mitt val av metod, urval och genomförande samt diskuteras databearbetning, tillförlitlighet och etiska aspekter. Jag har valt att lägga det som underrubriker för att få en tydlighet och bättre struktur på arbetet.

Val av metod

Det som ska uppnås av denna studie är att få inblick och kunskap om hur elever upplever konflikthantering, och då passar en kvalitativ studie. En kvalitativ studie innebär att man är intresserad av att beskriva och förstå hur människor uppfattar sin omvärld samt hitta mönster och se likheter och skillnader skriver Stukat (2005). Jag valde att inte göra en kvantitativ studie eftersom att denna metod strävar efter att finna objektiv data som ska kunna generaliseras till att gälla alla menar Stukat (2005). I en kvantitativ studie vill forskaren göra en stor likvärdig undersökning, där svaren blir så jämförbara som möjligt och detta kallas nomotetisk forskning. Det man vill är att förklara och säkra slutsatser. Jag valde bort att göra en kvantitativ studie för att det var av större vikt att förstå elevernas resonemang än en mängd data. Jag var inte ute efter ett svar som gäller alla elever och alla skolor, jag ville bara förstå just de elever undersökningen omfattar och därför valde jag att göra en kvalitativ undersökning.

I en kvalitativ studie vill man förstå den enskilda menar Stukat (2005) han skriver att den speglingen av att man vill förklara och förstå det unika fallet kallas för idiografisk forskning. I en kvalitativ undersökning väljer man ofta öppna samtalsintervjuer eller ostrukturerade observationer som metod. Denna metod leder till att det insamlade materialet blir svårare att jämföra, men man får en djupare förståelse för den enskilda.

Man skulle kunna använda en mängd olika metoder för att uppnå det resultat jag är ute efter. Jag har vägt för och nackdelar med olika metoder och kommit fram till att jag tänker använda mig av öppen samtals intervju som innebär att man har frågor som är förutbestämda men man kan tillägga egna frågor under tiden man intervjuar menar Esaiasson (2007). Jag har intervjuat en person åt gången. Detta för att undvika att personernas svar färgas av varandras samt att jag vill att alla personer kommer till tals. I grupp intervjuer tar oftast någon större plats en dem andra, och svar från de övriga kanske undanhålls. Jag vill att alla mina svars personer får tid och möjlighet att svara på alla frågorna.

Jag hade kunnat använda mig av enkäter, men med risk för att eleverna inte uppfattar frågorna på grund av urvalsgruppens låga ålder. Svaren hade blivit korta och följdfrågor hade inte kunnat ställas. Jag hade kunnat få in en mängd svar som skulle innebära att undersökningen blev större, men ytligare. Efter avvägning bestämde jag mig för att det var av större vikt att förstå eleverna resonemang en mängd data. När man gör enkäter och delar ut blir svaren ofta

väldigt korta, man får inte samma innehåll och djup i en enkät som man kan få i en intervju menar Stukat (2005). Jag valde bort enkäter på grund av att jag vill få innehållsrikare svar.

Jag valde inte heller metoden observation pga. den korta tid jag haft på mig. Att göra observationer är tidskrävande samt att det kan vara svårt att se vad eleverna tar med sig från konflikthanteringsarbetet när man inte talar med dem. Hade jag valt observation som metod hade jag ändå fått komplettera med intervju för att förstå eleverna till fullo. Hade jag velat titta närmre på undervisningen kring konflikthantering och hur elever och lärare löser konflikter hade observation varit en utmärkt metod. Men min avsikt är att ta reda på hur elever uppfattar det förebyggande konfliktarbetet. För att ta reda på hur någon annan uppfattar någonting är det av stor vikt att kommunicera med personen. Jag kan omöjligt veta hur eleverna tänker kring ett ämne utan att fråga dem om det. I observationer är det främst yttre beteenden som framgår menar Stukat (2005).

Intervju som verktyg

(Esaiasson 2007 s.283) skriver "Samtalsintervjuundersökningar ger goda möjligheter att registrera svar som är oväntade. En av de stora poängerna är också möjligheten till uppföljningar." Intervjuernas fördel är att jag som intervjuare kan ställa följdfrågor så som "hur tänker du då?" och "kan du berätta mer om..." Jag som intervjuare får större chans att få fram nya och spännande svar, samtidigt som jämförbarheten mellan svaren minskar och det blir svårare för mig att jämföra svaren upplyser Stukat (2005).

När jag väljer att använda mig av samtalsintervju är det också för att försöka att undkomma missförstånd, jag kan fråga eleven om hur den menar t.ex. "menar du att..." Jag kan anpassa intervjufrågorna till varje elev, om eleven inte förstår frågan kan jag omformulera mig. Jag kan också fråga mina frågor i den ordning som situationen inbjuder till. Jag har då tänkt använda mig av en checklista (frågeguide), Stukat(2005) skriver att det kallas ostrukturerad intervju. Det innebär att man har olika frågeområden, och lite hur intervjun löper frågar man frågorna. Det kan leda till att urvalsgruppen inte alltid får samma frågor, men de har samma frågeområde.

Doverborg (2007) menar att ju vidare frågor man ställer till barn desto större möjligheter har barnet att välja inriktning och svar. Om barnet inte uppfattar frågan kan man ställa den annorlunda, specificera frågan, då blir oftast svaret tyvärr mindre innehållsrikt. Men Hundeide (2008) menar att nackdelen med att intervjua barn kan vara den att barn ofta svarar det de upplever passande för stunden. Alltså att de svarar mig det de tror att jag vill höra. Därför är det av stor vikt att jag håller mig så neutral som möjligt och inte leder eleverna på de svar jag vill uppnå. Det är också av stor vikt att jag som intervjuare inte värderar elevernas svar.

Att jag tillexempel väljer bort intervjumetoder som strukturerad intervju beror på att svaren oftast blir mindre innehållsrika och att man oftast använder sig av en större svarsgrupp. Denna intervjuform påminner lite om en enkät menar Stukat (2005). Om jag hade valt strukturerad intervju hade resultatet blivit enklare att behandla och jag hade kunnat jämföra svaren med

lätthet. Men eftersom jag tycker att det är viktigare att förstå och intressantare att kunna ställa följdfrågor valde jag bort strukturerad intervju.

Mina intervjufrågor

När jag skulle välja mina intervjufrågor (se bilaga 2) mejlade jag elevernas klasslärare och tog reda på hur skolan arbetar förebyggande mot konflikter, detta för att ställa frågor som eleverna förstår. Klassläraren berättade att de kallar skolans arbete för förebyggande och främjande. I skolan pratar de inte om begreppet konflikt. I min intervju började jag med att fråga kring elevernas trivsel. Jag önskar att jag hade ställt lite öppnare frågor t.ex. Berätta om hur du trivs i skolan, varför är det så tror du? För att ge eleverna större svarsutrymme. Jag frågade om hur elever upplever sina skolkamrater och lärare, de frågorna blev lite öppnare och svaren blev friare. Rent generellt upplevde jag att eleverna berättade mer för mig när jag ställde frågor som började på ”varför” eller ”hur” än när jag ställde frågor som ”Vad gör ni då?”

Att jag valde just dessa intervjufrågor beror på att jag ville först och främst veta hur elever trivs i skolan, med sina skolkamrater och lärare. Att jag frågade om regler på skolan var för att se elevernas medvetenhet om dem. Jag ville också få veta lite mer om elevernas tankar till dessa regler. Att regler finns har betydelse för konflikthantering då man ibland måste bryta en konflikt för att återgå till reglerna menar Hakvoort & Friberg (2011). Jag ställde frågor angående de metoder skolan använder sig av för att förebygga konflikter, detta för att få en inblick i elevernas tankar och erfarenheter av metoderna. Även för att se hur de förstår och tillämpar strategier metoderna ska ge eleverna.

Urval

Jag har genomfört undersökningen på en grundskola som ligger i Sverige. Skolan består av ca 210 elever i åldrarna 6-11 år. Upptagningsområdet är en villa förort, majoriteten av eleverna har en stabil socioekonomisk bakgrund. Eftersom att jag ska ta reda på hur elever tar till sig konflikthanteringsarbete tog jag kontakt med just den här grundskolan som utgav sig för att arbeta förebyggande mot konflikter.

Eftersom att jag läser till lärare mot yngre åldrar dvs. upp till klass två tyckte jag att det var passande att rikta mig mot de yngre eleverna. En lärare som arbetar i en två-trea ville delta i min studie. Tillsammans med klassläraren valdes fyra elever ut, två åtta åriga elever och två nio åriga elever och det med jämn könsfördelning. Genusperspektivet kommer inte att genomsyra detta arbete, men jag tycker ändå att det är en viktig aspekt att lyfta. Att jag valde så få elever beror på den korta tid jag har haft på mig att skriva rapporten. En annan förklaring är också att jag utför en kvalitativ studie där jag vill ägna tid åt att förstå eleverna. Jag får mer tid till att skriva ut intervjuerna och det blir enklare att hantera resultatet. Då jag gjort samtalsintervjuer och lagt till följdfrågor blir det svårt att jämföra och generalisera materialet och det tar längre tid att läsa ut resultat. En annan aspekt är att min tanke var att göra en

urvalsundersökning, hade jag valt att samtalsintervjua hela klassen hade min studie blivit av större karaktär en vad som är meningen.

Dessa fyra elever kommer att få representera klassen och vara ett stickprov. Stukat (2005) skriver att stickprovet ska kunna representera hela klassen, och därför valdes 2 flickor 8år respektive 9år och två pojkar 8år och 9år ut. Eleverna fick givetvis ta ställning till om de ville delta och detta med föräldrars tillåtelse. Jag fick inget bortfall i mina intervjuer då jag hade bestämt mig för att intervju minst fyra elever. Eftersom att det inte var av stor vikt vilka elever i klassen jag skulle intervju så valdes urvalsgruppen ut samma dag som intervjuerna skedde.

Genomförande

Jag ringde personligen upp rektorn på skolan. Jag presenterade mig och berättade att jag ska skriva ett examensarbete om hur elever uppfattar att skolan arbetar med konflikthantering. Jag berättade att jag varit i kontakt med lärande sektorn för kommunen och att de uppgav att just den här skolan arbetar aktivt med förebyggande konflikthantering. Rektorn sa att de kallar det förebyggande och främjande arbete. Rektorn hörde sig för hos lärarna på skolan och meddelade sedan mig att jag var välkommen att intervju elever i en två-trea.

Jag tog kontakt med läraren och bad henne skriva lite om sitt förebyggande arbete. Detta kommer jag inte redovisa i rapporten, utan mitt syfte med det var att få fram förståliga intervjufrågor till eleverna. Jag och läraren förde lite mejlkontakt angående det praktiska. När intervjuerna skulle ske, rum, tid och plats. Jag mejlade läraren ett brev hon kunde dela ut till föräldrarna/vårdnadshavarna. I brevet stod det vem jag var och syftet med att intervju deras barn, samt etiska riktlinjer för intervjun. I brevet ombad jag föräldrarna kryssa i och skriva på om deras barn fick delta i intervjun. Jag intervjuade självklart bara de elever vars vårdnadshavare skrivit på.

Jag provade mina intervjufrågor på barn i min närmiljö som går i klass två och tre. Därefter kunde jag korrigera brister i intervjun. När jag kom till skolan var jag med eleverna i klassen på förmiddagen. Då kunde jag presentera mig och eleverna blev tryggare med vem jag var och vågade efter förmiddagen låta sig intervjuas. Jag fick genomföra mina intervjuer i ett mindre rum på skolan under lektionstid. Varje intervju tog ca 15-20 minuter och skedde enskilt. Innan intervjuerna genomfördes informerades eleverna om etiska riktlinjer. Jag frågade eleverna om intervjun fick bandas. Efter intervjuerna transkriberade jag dem och analyserade datamaterialet.

Bearbetning av data

Stukat (2005) menar att man kan transkribera hela intervjuerna men att det är tidsödande. Eftersom jag hade begränsat med tid att skriva rapporten följde jag Stukats (2005) andra alternativ. Att skriva ut det som är av störst vikt i intervjun. Jag är fullt medveten om att detta kan leda till min egen tolkning och min egen förståelse av elevernas svar, Merriam (1994)

menar att detta kan bidra till en skevhet i resultatet. Jag är också medveten om att det är min förförståelse och mina tolkningar av elevernas svar som redovisas i rapporten. Jag ska lyfta fram det material som svarar mot min frågeställning utan att vinkla det till min fördel. Jag är ute efter ett så sanningsenligt resultat som möjligt.

Studiens tillförlitlighet

Det här är en studie uppbyggd på 4 intervjuer, därför skulle jag vilja påstå att det är en studie av liten karaktär som man inte kan generalisera resultatet. Det resultat studien påvisar är en liten del av en skolas arbete. Validiteten i undersökningen är svår att jämföra, eftersom samtalsintervjuer är svåra att jämföra med varandra. När jag har tittat på resultatet av intervjuerna har jag kategoriserat i likheter och olikheter. På några frågor har eleverna funnit liknande svar och på andra frågor har svaren skilt sig. Några elever har fått följdfrågor beroende på svar, medans andra inte fått samma följdfrågor. Därför blir svaren också lite olika och ojämförbara. Jag har inte lagt den största tyngdpunkten på att svaren ska gå att jämföra med varandra, utan ansåg det vara viktigare att förstå hur eleverna tänker.

Jag är inte van vid att intervjua barn, då jag endast gjort det ett tiotal gånger. Detta kan bidra till att studiens tillförlitlighet blir något svag. Jag är medveten om att man som intervjuare kan ha ställt någon ledande fråga, utan att det har varit syftet med intervjun. När jag intervjuat eleverna har jag försökt att förstå dem utifrån deras perspektiv, jag har försökt ta ett elevperspektiv. Jag tror och hoppas att jag presenterar mitt resultat som gör det rättvist för eleverna. Att mitt resultat speglar vad eleverna berättade och menade under intervjun.

Etiska aspekter

Jag har utgått ifrån HFSR Etiska regler den kortfattade beskrivningen, som finns på internet. Den utgår ifrån fyra etiska krav som forskare bör ha med sig i informationskravet, samtyckeskravet, Konfidentialitetskravet samt nyttjandekravet.

Jag informerade alla personer som skulle beröras av studien och dess syfte dvs. lärare, elever och föräldrar. Jag förklarade att de när som helst har rätt att avbryta sin medverkan. Respondenterna delgavs information om att de får största möjliga anonymitet, eftersom kommunnamn, skolan och elevens namn utelämnas. Föräldrarna/vårdnadshavarna ombads skriva på en blankett att de samtyckte till att deras barn fick intervjuas.

När man gör kvalitativa studier menar Starrin och Svensson (1994) att man försöker beskriva något utifrån någon annans perspektiv. Forskaren måste givetvis fundera över sin inlevelse och tolkningsförmåga. Jag har försökt att ta ett elevperspektiv för att komma fram till studiens resultat. Men jag kan inte med säkerhet säga att det är elevens perspektiv som beskrivs, då det är mina egna tolkningar av elevernas svar.

Resultatredovisning

Jag kommer att presentera de delar av resultatet som är av störst vikt. Alla frågeområden får en egen rubrik. Under rubriken kommer en presentation av elevernas olika svar i form av, elevernas citat och en sammanfattning av elevernas svar. Att jag väljer bort att bara citera eleverna beror på att de inom några frågeområden svarat liknande och för att komma ifrån upprepningar gör jag ett sammansatt svar. Inom varje frågeområde har jag ställt följdfrågor för att få ett mer innehållsrikt och tydligare svar av eleverna, dessa frågor lyfter jag sedan fram i texten. Jag vill även passa på att belysa att alla förekommande namn är fingerade. Jag kommer att kalla eleverna för Lisa 8år, Rebecca 9år, Ludvig 8år och Albin 9år.

Trivseln i skolan

Jag frågade eleverna om de trivs i skolan. Alla eleverna svarade med tydlighet att de trivs i skolan. Jag ställde följdfrågan till alla eleverna ”vad det är som gör att de trivs så bra?” Eleverna svarade att de har många kompisar som de kan leka med, de behöver aldrig vara själva. Alla leker med alla. De känner också att alla hjälper varandra. Nedan följer några citat från eleverna.

Lisa ”Så klart jag gör. Alla är snälla. Vi har till och med fått nobelpris. Vi hjälper varandra och är sjysta. Vi bråkar aldrig, men ibland blir det lite tjafs.”

Rebecca ”Ja, Jag trivs. Man kan alltid gå till någon om man känner sig utanför, en fröken eller kompis.”

Jag ”Vad händer då?”

Rebecca ”De pratar med en och reder ut det, så känns det bra.” Det blir tyst en stund sedan fortsätter Rebecca att prata ”Om man trillar så kommer det alltid någon kompis och hjälper en, och det känns bra tycker jag.”

Jag ”Trivs du i skolan?”

Ludvig ”Ja.”

Jag ”När är det bra?”

Ludvig ”Det bara är det.”

Albin ”Ja, jag trivs i skolan. Jag har så många vänner på hela skolan, i alla spår, alla kan liksom leka med alla.”

Eleverna förklarar att de trivs i skolan och alla påtalar att de har vänner. Eleverna upplever lärarna som trygga och hjälpsamma. Lärarna ser till att det inte uppstår utanförskap på raster och lektioner.

Kamratrelationer

Jag frågade eleverna hur de upplever sina kamrater. Eleverna upplever att de är snälla och hjälpsamma mot varandra. De säger att de kan lita på varandra och att de alltid får vara med. Eleverna berättar att de med lätthet kan leka med andra barn, även de barn som går i andra klasser. Så här uttryckte de sig.

Lisa ”Alla är snälla och omtänksamma mot varandra.”

Rebecca ”Jag får alltid vara med, jag blir aldrig utanför.”

Ludvig ”Snälla, vi spelar fotboll och jagge, det är kul tycker jag.”

Albin ”Man behöver aldrig känna sig ensam, det finns massa barn att leka med.”

Eleverna uttrycker att det alltid finns någon att leka med, ingen av eleverna nämnde en speciell kompis, utan berättade bara att de finns många olika kompisar att leka med. Eleverna förklarade att de ofta leker flera än två.

Elevers uppfattning av lärare

Eleverna upplever sina lärare som snälla. Jag frågade eleverna på vilket sätt lärarna är snälla. Eleverna berättade att lärarna alltid hjälper dem, ibland hjälper lärarna dem fast att de inte behöver hjälp. Eleverna känner en trygghet i att det alltid är 6-7 lärare ute på skolgården på rasterna. Nedan följer några citat.

Ludvig ”Bra.”

Albin ”Det finns alltid en vuxen som ser och hör.”

Jag ”Vågar man säga till en fröken när något inte är bra?”

Lisa ”Ja, det vågar man.”

Rebecca ”Vågar man inte säga till fröken kan man säga till en kompis eller kamratstödjare.”

Rebecca blir tyst en stund, sedan fortsätter hon att prata ”Man behöver inte alltid säga till fröken, fröken ser om man är ledsen och då får man hjälp.”

Eleverna känner stor tillit till sina lärare. De uppger att lärarna alltid är närvarande, och att de alltid ser och hör vad som försiggår. Lärarna befinner sig alltid nära eleverna. Att skolan har ordnat så att det finns många lärare på skolgården tycker eleverna är positivt, eleverna menar att det skapar trygghet.

Elevers uppfattning av regler

Eleverna var tydligt överens om att de har regler på skolan. Att man inte får kasta snöbollar berättade alla fyra eleverna för mig. Ludvig och Rebecca nämnde att man inte får ha mobiltelefoner, varken på raster eller under lektionstid. Nedan följer några av elevernas svar.

Albin ”Man får inte störa på lektionen, alla måste få arbetsro.”

Rebecca ”Om man mobbar någon mer än en gång får man prata med föräldrarna och slutar man inte mobba då så måste man prata med rektorn. Det känns tryggt att ha den regeln, det känns bra att de inte ger sig.”

Jag ”Att inte vilka ger sig?”

Rebecca ”De vuxna.”

Jag ”Brukar ni mobba varandra i skolan?”

Rebecca ”Nej vi har tjafs och är arga och sura på varandra och så är vi som i grupper så pratar vi inte med varandra.”

Jag ”Är det ofta så?”

Rebecca ”Nej, bara ibland.”

Ludvig ”Man får inte gå utanför skolgränsen och inte cykla på sin egen cykel på skolgården. Alla måste vara vänner och man får inte säga fula ord.”

Jag frågade eleverna vem som bestämt eller kommit på reglerna. Alla eleverna var överens om att det var rektorn som kommit på alla reglerna. Rebecca och Lisa trodde även att kanske lärarna på skolan hjälpt rektorn att komma på reglerna.

Albin ”Klassreglerna har vi kommit på.”

Jag ”Vad är klassregler för något?”

Albin ”De är hur man är mot varandra, man får inte säga fula ord och slåss och så.”

Rebecca ”Reglerna kanske har kommit för att de tidigare eleverna på skolan kanske inte skött sig så bra. kanske har någon ramlat med sin cykel” säger hon och ser fundersam ut.

Eleverna har koll på vilka regler som råder i skolan, de gav flera förslag på rådande regler. Men det är bara en elev som vet om att de kommit på klassreglerna tillsammans. De andra eleverna var helt säkra på att det var rektorn och lärarna som hittat på reglerna.

Meningen med pusselgruppen

Pusselgrupperna är en blandning av elever från förskoleklassen upp till femman. Skolan har delat in eleverna i små grupper för att eleverna ska lära känna varandra bättre berättade alla fyra eleverna. Här kommer ytterligare några kommentarer.

Albin ”Vi byter grupper ofta för att alla ska lära känna alla.”

Jag ”Hur ofta?”

Albin ”Kanske en gång i halvåret.”

Jag frågade vad de gör när de har pusselgruppen? Eleverna berättade att de går tipspromenader och skogspromenader tillsammans. Ibland äter de äpple och soppa, ser på film och pysslar. I grupperna får man hjälpa varandra med olika saker, nedan följer några citat från eleverna.

Ludvig ”Om det är någon som inte kan något, som att knyta skorna eller svaret på en fråga, så får man hjälpas åt.”

Lisa ”Frågorna är bra för att det är både svenska och matte och andra ämnen. Sen tränar vi på att vara tillsammans med andra i gruppen. Man lär känna nya kompisar, det är bra.”

Jag frågade eleverna varför man har pusselgrupper? Alla elever svarade att de är för gemenskapen, för att alla ska lära känna alla. Eleverna var överens om att pusselgrupperna var något bra, som främjade deras sociala relationer till varandra. Eleverna känner sig tryggare i skolan när de känner de yngre och äldre eleverna. Några av eleverna upplever att det är roligt att ha kompisar i olika åldrar, vilket de kanske inte skulle ha haft om de inte fanns pusselgrupper. Eleverna upplever att de blir tryggare i skolmiljön när alla känner varandra. De större eleverna upplevs mindre läskiga. Jag frågade hur det skulle vara utan pusselgrupperna. Här kommer några svar.

Rebecca ”Jag har fått en ny kompis i femman, det skulle jag inte fått om vi inte haft pusselgruppen.”

Ludvig ”Konstigt”

Jag ”Hur då konstigt? Kan du förklara?”

Ludvig ”Bara konstigt, då skulle vi inte känna så många, och då skulle alla vara blyga för varandra.”

Eleverna upplever pusselgrupperna som något positivt som främjar relationer mellan elever i alla åldrar på skolan. Eleverna berättade engagerat om hur roligt det är när de får vara i sina pusselgrupper. Gruppen bidrar till nya spännande relationer mellan elever i olika åldrar, vilket skapar trygghet.

Elevers tolkning av kamratstödjare

Eleverna beskrev en kamratstödjare som en kompis. En kamratstödjare är en annan elev som man kan prata med om något inte är bra. Kamratstödjaren hjälper de andra eleverna på skolan och stöttar dem i svåra situationer. Om någon trillar kan kamratstödjaren hjälpa den som trillat att säga till en vuxen. Kamratstödjarna stöttar de andra eleverna om de hamnar utanför eller blir osams med varandra, kamratstödjaren kan fungera som en medlare mellan två elever som inte är överens. Eleverna upplyser att kamratstödjaren går på möten, där är det både lärare och

elever som är kamratstödjare. Jag frågade eleverna vad de gör på mötena, så här svarade eleverna.

Ludvig ”Jag vet inte för jag har inte varit kamratstödjare.”

Jag ”Har de inte berättat vad de gör på mötena?”

Ludvig ”De pratar om olika saker och sen skriver de ner det, sen läser de upp det för sin klass.”

Jag ”Vad pratar de om då?”

Ludvig ”Hur vi har det i skolan.”

Jag ”Hur tycker de att ni har det då?”

Ludvig ”Bra tror jag väl”

Jag ”Tycker du att det är bra?”

Ludvig ”Ja”

Jag ”Varför är det bra?”

Ludvig ” För att då känner ingen sig utanför.”

Albin ”En gång blev jag fälld på fotbollsplan och de jag spelade med bara gick. Då kom kamratstödjaren och hjälpte mig och frågade hur det gick. Sen gick han med mig in till fröken för jag började blöda.”

Jag ”Hur skulle det vara utan kamratstödjare?”

Albin ”Inte lika bra som nu, de är det viktigaste på hela skolan förutom rektorerna.”

Rebecca ”Många hade nog tyckt att det var jobbigt att säga till de vuxna när det inte är bra, ibland är det enklare att säga till en kompis som kan ta det med sig till de vuxna. På så vis vet de vuxna hur vi har det.”

Alla elever var enade om att kamratstödjarna är bra och att det är en trygghet att ha dem på skolan. Kamratstödjarna tar sin uppgift på allvar och de andra eleverna visar stor respekt för kamratstödjarnas ”jobb”. Eleverna verkar dock inte så insatta i den delen av ”jobbet” som de inte ser t.ex. vad de gör på sina möten.

Elevers uppfattning av livskunskap

Ludvig berättar att han inte varit med på livskunskapen så mycket, eftersom han varit borta och sjuk. Han ville därför inte svara på frågorna inom det området. Det respekterade jag givetvis och därför hoppade jag över de frågorna. De andra eleverna berättade för mig att de pratar om hur man ska vara mot varandra på livskunskapen och hur man känner sig när någon är dum i mot en.

Albin ”Man ska prata med munnen och inte slåss.”

Lisa ”Vi spelar teater och tänker hur andra känner, vi pratar och så.”

Albin ”Vi får prova olika roller och känna hur andra har det. Sedan måste vi lösa problem ibland.”

Jag ”vad för problem?”

Albin ”Hur man kan göra om någon är dum, eller om man inte tycker lika.”

Rebecca ”Vi får prata och skriva om hur vi känner i olika situationer.”

Jag frågade eleverna om man lär sig något på livskunskapen, alla utom Lisa svarade att de inte viste.

Lisa ”Man får lära sig spela teater.”

Eftersom att eleverna hade svårt att svara på om de lär sig något på livskunskapen så frågade jag om de gör som de lär sig att de ska göra på livskunskapen.

Rebecca ”Vi försöker vara snälla, men det är inte alltid det går och är så enkelt, många svär.”

Jag ”Vet man om att man inte får svära då?”

Rebecca ”Ja, ändå gör man det.”

Jag ”Vad är livskunskapen bra för?”

Rebecca ”Livskunskap är bra, annars kan man göra som man vill. Det är bra att ha ett ämne så man lär sig hur man ska göra och vara.”

Lisa ”Den är bra.”

Jag ”Vad är den bra för?”

Lisa ”Den är bara bra, jag vet inte varför.”

Albin ”Man får öva sig att förstå andras känslor, det är bra.”

Eleverna uppskattar livskunskapen men medger att det är svårt att införliva den i verkliga livet. Eleverna får öva sig i att känna empati och utöva sin sociala kompetens. Eleverna uttrycker att de har dramaövningar för att finna strategier i att hantera svåra situationer som kan uppstå i livet. Någon elev uppfattade dock inte själva syftet med teaterövningen utan tog fasta på teatern och trodde att de övade på att bli skådespelare.

Elevers uppfattning om begreppet konflikt

Ingen av eleverna viste vad en konflikt var.

Ludvig ”Det är något man pratar om.”

Jag ”Hur pratar man om det?”

Ludvig ”Det är bara något man pratar om, jag vet inte.”

Jag förklarade min definition av ordet konflikt (se begreppsförklaring s.8) innan jag gick vidare på nästkommande fråga.

Elevers erfarenheter av konflikter

Alla eleverna utan en, berättade att de varit i konflikt på olika sätt.

Ludvig berättade att han varit i konflikt med andra ibland

Ludvig ”Man blir väldigt arga på varandra, för det mesta brukar man ju slå varandra, och då kommer ju fröken.”

Jag ”vad gör fröken?”

Ludvig ”Försöker stoppa det och det funkar ju.”

Jag ”Vad händer sedan?”

Ludvig ”Sen får man bli kompisar igen.”

Jag ”Vad gör fröken?”

Ludvig ”Jag vet inte.”

Jag ”Pratar ni om det?”

Ludvig ”Nej, bara om det blir mega stora konflikter med många som bråkar.”

Jag ”Händer det?”

Ludvig ”Ja.”

Jag ”Händer det ofta?”

Ludvig ”Nej, inte alls.”

Albin berättar att han varit i konflikt en gång på gymnastiken.

Albin ”Jag råkade dansa på en, som slog mig då, jag blev arg, men slog inte tillbaka, den sparkade på mig. Jag sa till läraren.”

Jag ”Vad hände då?”

Albin ”Han fick gå in i klassrummet och jobba. Jag fick gå till sjuksyster. Sen fick vi prata i hallen med fröken. Det blev bra. Vi är bästa vänner idag.”

Rebecca ”Jag och kompisarna var sams, sen pratade vi och tyckte olika. Så blev vi arga på varandra. Vi blev i grupper så vi sluta leka. Sen glömde vi av det och blev sams, utan hjälp.”

Jag ”Hur är det idag? Är ni sams?”

Rebecca ”Ja nu leker vi igen.”

Lisa säger att hon aldrig har varit i konflikt med någon.

Lisa ”Aldrig.”

Eleverna har lite olika erfarenheter av konfliktsituationer. Två av eleverna berättar att konflikterna gått så långt att läraren har varit tvungen att gå in och bryta konflikten, för att vi ett senare tillfälle vara medlare. En av eleverna menade på att de kunde lösa sin konflikt med hjälp av kommunikation. Det tyder på att de elever som var inblandade i konflikten kunde kontrollera sina känslor och finna en metod för att hantera konflikten.

Elevernas tankar kring en värld utan konflikter

Jag väljer avslutningsvis att enbart citera eleverna för att svaren blev korta och precisa.

Ludvig: ”Konstigt och annorlunda, bara väldigt konstigt och annorlunda.”

Albin: ”Det skulle vara bra man vill ju inte hamna i bråk.”

Rebecca: ”Ganska bra, men ändå inte. Då skulle alla vara lika och det hade varit tråkigt, men ändå mindre bråk.”

Lisa: ”Jätte bra.”

Eleverna har olika uppfattningar och förståelse av konflikter. Två elever har en förståelse för att konflikter inte alltid är av ondo. I en konflikt kan det finnas någonting bra, olikheter och olika åsikter kan vara lärofullt. De andra två eleverna har ingen förståelse för konflikters positiva sida.

Analys

I resultatet kan jag utläsa att alla elever har olika erfarenheter och bilder av konflikthantering. Det pågår ett ständigt arbete kring konflikthantering inom skolan på alla nivåer. Skolan arbetar förebyggande mot konflikter i form av att främja elevers sociala relationer, pågående värdegrundsarbete, öppenhet för diskussioner samt ge elever möjligheter till att lyssna på varandra. Eleverna hävdar att det är viktigt att skapa nya relationer mellan elever på hela skolan, relationerna bidrar till trygghet. Eleverna uppger inte att relationerna är för att främja och förebygga konflikter, men har ändå kommit till insikt att de har en betydelse för stämningen på skolan.

Eleverna ges möjlighet att utveckla social kompetens. Med sociala kompetenser menas de kompetenser som skapar mening att vara tillsammans. Sociala kompetenser kan bara utvecklas tillsammans med andra, det omfattar, språk, uppförande och andra normerande regler som gäller i det sociala sammanhanget som man befinner sig i. När eleverna är i sina pusselgrupper får de anpassa sig till varandra. Solnevik (2001) skriver att eleverna skapar en trygg atmosfär i den lilla gruppen så att alla vågar kommunicera. Eleverna får träna sin sociala förmåga då de paras ihop med andra barn ifrån hela skolan i olika åldrar. Det är genom att lyssna, tala, härma och samverka med andra som människan skapar färdigheter menar Dysthe (2003). Socialkompetens innebär att eleverna kan fungera i sociala sammanhang där eleverna känner av när de ska ta ett kliv framåt eller ett steg bakåt för att ge någon annan mera utrymme. För att uppnå detta måste man vara flexibel och kunna läsa av och förstå medmänniskan. Hoiby mfl (2007) skriver att socialt kompetenta elever inte mobbar, de har ett språk de istället kan bruka och lösa sina konflikter med. Att utveckla elevers sociala kompetens är grundläggande för att samspelet mellan elever ska fungera, nu och i framtiden. Det sociokulturella perspektivet förespråkar gemensamma aktiviteter för att tillsammans skapa ny kunskap. Att vara tillsammans skapar gemensamma lärandeprocesser poängterar Dysthe (2003). För att samspele krävs socialkompetens. I pusselgrupperna uppstår praxisgemenskap, eleverna lär av varandra, den elev som har större kunskap inom ett område delar med sig av sin kunskap till de andra.

Skolan arbetar i riktning mot läroplanens värdegrund, i Lgr (2011) står det att elever ska ges möjlighet att uppleva diskussioner där olika uppfattningar och föreställningar kan framföras utan diskriminering. Elever ges möjlighet att diskutera och samtala med varandra uppger de. Under livskunskapen kan elevers olika skilda uppfattningar framföras, utan att diskrimineras. Eleverna får tillsammans hitta olika lösningar på problem och diskutera kring olika möjliga händelser som kan inträffa i verkliga livet. Eleverna ges möjlighet att utveckla sitt språk och sätta ord på känslor. Greene (2009) skriver att språket behövs för att kunna lösa konflikter. Inom det sociokulturella perspektivet anser man att språket är av stor vikt. Med hjälp av språket kan vi förmedla hur vi tänker och uppfattar olika situationer menar Dysthe (2003). Livskunskapen blir ett redskap som används för att skapa lärandeprocesser hos elever, det skulle kunna ses som mediering. Eleverna ges möjlighet att tillägna sig språket och olika strategier för att hantera eventuella konflikter. Livskunskapen är ett sätt att arbeta

förebyggande mot konflikter. Irisdotter Aldenmyr (2010) skriver att lärare anser att eleverna utvecklar förståelse för varandra och tillit till andra under livskunskapen. Eleverna stärks i livskunskapen och det ger eleverna goda förutsättningar för att lösa konflikter i framtiden. Pusselgrupperna kan också ses som mediering, det är ett redskap för att bygga upp mänskliga relationer, där språket står i centrum. Coloroso (2004) menar att fungerande kamratrelationer bidrar till att det blir enklare för eleverna att hantera konflikter. Eleverna i pusselgrupperna ingår i en praxisgemenskap, de skapar ny kunskap tillsammans i ett socialt sammanhang då en bestämd verksamhet pågår. Inom gruppen har eleverna olika kunskaper som de får dela med varandra för att komma ett steg längre.

Eleverna uppfattar att pusselgrupperna bidrar till en positiv skolatmosfär, att de kan skapa nya relationer och lära av varandra. När jag frågade eleverna varför de har pusselgrupperna svarade ingen att det var för att förebygga konflikter eller få mindre bråk på skolan. I Lgr (2011) står det att elever ska få reda på syftet och målet med undervisningen. Eleverna berättade att de har livskunskap för att lära sig att respektera och förstå andra, samt för att lära sig hur man ska uppföra sig. När jag ställde frågan vad de lärt sig under livskunskapen kunde eleverna inte riktigt svara på det. Har eleverna inte lärt sig något? Självklart har de lärt sig en massa, det kan jag se när jag frågar om eleverna kan tillämpa de strategier de lärt sig. Eleverna synliggör då för mig att de tagit fasta på både beteende och strategier, men att de är svåra att tillämpa i verkliga livet. Det jag egentligen vill lyfta fram är hur viktigt det är att läraren presenterar syftet och målet med undervisningen, så att eleverna har klart för sig vad det är de gör och varför de gör det. En av eleverna svarade exempelvis att livskunskapen bidrog till att de lärde sig spela teater. Eleven har varit med på en teaterövning, men inte riktigt uppfattat det verkliga syftet. Vad jag förstår var syftet inte att lära sig spela teater, utan teatern skulle vara ett redskap för att skapa förståelse för andras uppfattningar, och förmedla olika strategier att lösa konflikter.

Eleverna berättade om deras uppfattning av kamratstödjare, men de hade svårigheter med att förmedla vad kamratstödjarna gjorde på sina möten. Eleverna visste om att de diskuterar frågor som rör dem och hela skolan som organisation, men inte mer. Eleverna uppfattar kamratstödjarna som positivt, en elev benämner att de är de viktigaste på hela skolan. I Rosqvist och Sjöstrand (2005) studie påvisar dem att eleverna uppfattar kamratstödjare som ett verktyg för att skapa god stämning, men en del av eleverna tyckte dock att kamratstödjarna inte tog sin roll på allvar. Eleverna i min studie nämnde inget negativt om kamratstödjarna utan, de menade att kamratstödjarna bara främjar klimatet på skolan. Guggenbuhl (1998) påvisar att det klimat som råder inom skolan avgörs av eleverna, är eleverna tillåtande mot våld och kränkningar blir klimatet tufft. Om skolans elever står mot eftersträvar en skola utan våld, där kommunikationen står i centrum och allas välmående anses viktigt kommer klimatet bli trivsamt.

I skolan finns det olika sätt att arbeta med konflikthantering. Den förebyggande nivån har vi precis tittat lite på, Hakvoort & Friberg (2011) menar att om man arbetat mycket på en förebyggande nivå kan elever lösa de flesta konflikter på egen hand. Vi tar Rebecca som exempel. Hon berättade att hon och hennes kompisar lekte och hamnade i konflikt. De tyckte

olika om någonting, och bestämde sig för att inte leka mer på ett tag. Det kan vi tolka som om att Rebecca och hennes vänner hade svårt att kompromissa sina olikheter och då valde de en lösning i form av att inte leka mera. Vad jag förstod på Rebecca var det en gemensam överenskommelse. Hakvoort & Friberg (2011) skriver att alla konflikter inte går att lösa men man måste hitta ett sätt att hantera dem på. I Lgr (2011) står det att skolan ska lyfta elevers olikheter och stärka eleverna i att se och ta tillvara på varandras olikheter. När eleverna blir stärkta i att lyfta sina olikheter måste de också finna acceptans till olikheterna. Annars kommer konflikter att uppstå. Rebecca påvisar att hon känner acceptans till olikheter. Både när den här situationen uppstår och när jag frågar hur det skulle vara utan konflikter svarade hon att det skulle vara tråkigt om alla var lika.

I min litteraturgenomgång skrev jag om olika nivåer att hantera konflikter på, om vi tar Ludvig som exempel där han berättar att läraren måste gå in och bryta konflikten så har konflikten blivit ohanterlig för parterna. Läraren måste gå in och medla mellan eleverna för att få ett stopp eller slut på konflikten. Hakvoort & Friberg (2011) poängterar att när en konflikt behöver en medlare är medlarens roll att få parterna att återta konversationen. Åter igen är språket verktyget för att lösa eller hantera konflikten. Ellmin (2008) skriver att elever måste lära sig att uttrycka sig med ord istället för våld. Inom det sociokulturella perspektivet använder man språket som medieringsredskap menar Dysthe (2003). Med hjälp av språket kan man förstå vad den andre vill och tillsammans kan man oftast hantera situationen. Det är ganska vanligt att konflikter bara är ett missförstånd mellan två parter. Om parterna då kan föra en konversation så bidrar det till att konflikten blir löst uppger Jordan (2006).

Albin berättar att när han var i konflikt var läraren också tvungen att gå in och bryta konflikten. Albin hade dansat på en kille under en gymnastiklektion, killen blev så arg att han tappade kontrollen och sparkade på Albin. De båda killarna separerades för en stund. Konflikten har här nått en oacceptabel nivå och ända lösningen för stunden är att separera de båda parterna menar Hakvoort & Friberg (2011). På den här nivån är det av vikt att det finns regler. När kommunikationen inte längre fungerar och parterna inte vet hur de ska agera kan man återgå till reglerna. Inom skolan finns en mängd olika lagar och regler t.ex. FN:s barnkonvention där det står att barn inte får utsättas för våld. Skolan som organisation har skyldighet att följa barnkonventionen. I skollagen står det att alla skolor ska ha ordningsregler som eleverna ska vara med att ta fram. Eleverna jag intervjuade viste att det fanns en mängd olika regler på skolan, men det var bara en elev som viste om att eleverna själva varit delaktiga i framtagandet av dem. Det är en viktig aspekt att arbeta med att synliggöra och få eleverna att känna sig delaktiga i det som skolan arbetar med. Demokrati består av allas deltagande och Lgr (2011) förespråkar att elever ska vara delaktiga i det som bestäms och skolan ska bedrivas i demokratiskanda. Elever som är med att påverka och bestämma regler ser oftast de reglerna som lite mer meningsfulla och viktiga menar Greene (2009). Att skolan drivs i en demokratisk anda innebär också att alla kan framföra sina olika uppfattningar utan att diskrimineras och på så vis kan skolan uppfylla målet att påvisa elevers olikheter. Elever måste få uppleva olikheter för att lära sig att hantera olikheterna.

Eleverna uppger att det är svårt att tillämpa strategier de får med sig från livskunskapen. Ellmin (2008) skriver att detta är ett vanligt problem, elever har svårt att tillämpa teoretiska kunskaper i det verkliga livet. I en konflikt finns det alltid känslor och det kan vara svårt att tänka praktiskt när känslorna tar över. Att kommunicera lugnt och stilla i ett känslolov är inte alltid så enkelt. För att få eleverna till att kunna hålla ett lugn måste de få öva, enda sättet att öva sin självkontroll är kanske i situationen och att hitta egna metoder att kontrollera sig. Guggenbuhl (1998) skriver att barn måste få visa aggressivitet. Att visa känslor är en sak, men att hantera dem är en helt annan. Att elever upplever det svårt att lösa konflikter är inte alls speciellt konstigt menar Greene (2009) för om man ska lösa ett problem så måste man först veta vad problemet är för att efter det komma med möjliga lösningar och till sist måste man välja en lösning och agera. Konfliktlösning är något som sker i flera steg och blir därför svårt att hantera. I en konfliktsituation behöver man därför kunna gå utanför här och nu upplyser Greene (2009). Yngre barn kan därför ha svårare att hantera konflikter då de oftast befinner sig i nuet.

Slutdiskussion

Konflikter är något vi möts av dagligen, frågan är bara hur vi bemöter och hanterar dem. Många konflikter går smärtfritt förbi, andra kräver mycket tålamod, kommunikation och självkontroll. Frågan är bara när gränsen är nådd och hur vi ska hantera det. I Lgr (2011) står det att skolan ska förbereda eleverna för att bli demokratiska medborgare som ska bidra till ett tryggt samhälle. Skolan jag har besökt arbetar främjande och förebyggande mot konflikter. Skolan försöker främja elevers språkutveckling genom att sätta ord på känslor och låta elever samspeka i olika former av grupper. Det bidrar till att eleverna blir socialt kompetenta.

Genom att använda sig av kommunikation medieras kunskap mellan olika parter. Inom den sociokulturella teorin står språket och samspelet i centrum menar Säljö (2003). Människan kan genom interaktion med andra skapa sociala och kommunikativa färdigheter. Genom att ingå i sociala sammanhang kan barnet utveckla strategier för att hantera eller lösa konflikter. Lärandet är situerat skriver Säljö (2003), man lär i en situation där miljön och det som sker runtomkring har en betydelse. I varje konfliktsituation tillägnar eleven sig nya kunskaper. En konflikt som löser sig eller går att hantera på en språklig nivå kan bidra till att eleven stärks och hittar nya strategier att lösa konflikter på. I Lgr (2011) poängteras det att skolan ska ge förutsättningar för att elever ska kunna tillgodogöra sig en god självbild och självkänsla. Det är av stor vikt för att konflikter ska kunna hanteras eller lösas menar Lindell & Hartikainen (2001).

Hur elever hanterat konflikter bygger på deras erfarenhetsvärld av konflikter. Därför är det av stor vikt att elever får uppleva konflikter och vara delaktiga i hanterandet av dem. Inom den sociokulturella teorin tror man att människans agerande beror på kunskap och tidigare erfarenheter, det kan vara egna upplevelser eller bakomliggande historier. Det som finns i vårt bagage påverkar vårt sätt att hantera situationer menar Dysthe (2003). Eleverna på skolan får vara med att lösa konflikter uppger eleverna. Blir konflikten avbruten av en lärare för att den gått över styr får eleverna vid ett senare tillfälle tillsammans med en lärare lösa eller hitta ett sätt att hantera konflikten på. Att eleverna är med att hitta en lösning eller ett sätt att hantera konflikten på är viktigt, Hoiby, Levin & Thulin lyfter just vikten av att läraren inte bara tillrättarvisar eleverna, utan att konflikten blir löst med hjälp av eleverna. Att eleverna bör vara med att hitta en eller flera möjliga lösningar beror på att de då skapar nya strategier som de delar med varandra. Eleverna ges också möjlighet till språkutveckling, tillägna sig nya ord genom att sätta ord på känslor, och hur de uppfattar situationen. I en konversation utbyter parterna information, idéer och strategier med varandra. Hakvoort & Friberg (2011) menar att när en tredjepart kommer in i konflikten kallas det medling. En medlars roll är att se till att parterna tar upp konversationen och kommer fram till en möjlig lösning.

Lgr (2011) förespråkar att skolan ska lyfta elevers olikheter, olika synsätt och uppfattningar. Eleverna ska på samma gång kunna förstå och acceptera olikheterna. En konflikt uppstår när två eller flera parter tycker eller tänker olika. Skolan bör därför arbeta effektivt med elevers acceptans och förståelse för olikheter. Eleverna i intervjun upplever att skolan arbetar med att

lyfta elevers olikheter samt att eleverna ska få en förståelse för varandra. Det är framförallt under livskunskapen eleverna erbjuds att finna förståelse och empati. Eleverna upplever att det är svårt att tillämpa inlärd kunskap i verkliga livet. Under Livskunskapen medieras kunskaper om hur elever kan agera i svåra situationer, även motpartens känslor medieras för att elever ska uppnå en förståelse. Eleverna medger att de fått förståelse för hur andra känner och har det. Fast att förståelsen finns är det svårt att hantera sina känslor i en konfliktsituation.

Det sociokulturella perspektivet lyfter vikten av att lära i sammanhanget, lärandet är situerat och det är svårt att skapa "verkliga" situationer på låtsas. På livskunskapen får eleverna med hjälp av teater uppleva olika konfliktsituationer, de kan upplevas verkliga, men de är inte verkliga. Situationen blir levande med hjälp av teatern, men känslorna är fortfarande bara på låtsas. Guggenbuhl (1998) förespråkar att metoder som livskunskapen erbjuder används. Han menar att vi då möter obehagliga känslor på en lagom nivå. Kanske kan han ha en poäng i det han skriver, men hur blir det då när eleverna inte kan tillägna sig den kunskapen i verkliga livet?

Det är inte första gången under utbildningen jag förstått att elever har svårigheter att förflytta teoretisk kunskap till praktisk kunskap. Exempel matematiken, elever förstår och räknar i sina matematikböcker, men när de kommer till verkliga situationer har eleverna svårt att tillämpa kunskapen, de vet inte vilket räknesätt de ska använda sig av menar Löwing & Kilborn (2002). Frågan är hur skolan ska arbeta för att ge elever förutsättningar att ta med teoretisk kunskap till att bli praktisk? Måste kunskaper vara teoretiska eller kan man arbeta på en praktisk nivå från början? Sociokulturell teori utgår ifrån att människan lär i sammanhanget där det sociala står i centrum menar Dysthe (2003). Vi lär tillsammans och med varandra språket är ett redskap för mediering, som skapar lärandeprocesser. Så frågan är om skolan ska lägga mer fokus på att låta eleverna arbeta i olika grupper med olika individer för att främja och skapa relationer. Coloroso (2004) menar att skolan bör främja elevers sociala relationer för att skapa god stämning, som bidrar till mindre konflikter. Hur bra stämning och gemenskapen än är så kommer konflikter att uppstå, ska man i stunden endast öva på att hitta strategier och sätt att lösa dem på eller kan eleverna tillämpa livskunskapens strategier omedvetet? En del inlärd teori tillämpar människan omedvetet i situationer. Kan det vara så att elever tillämpar teoretiska strategier utan att vara medvetna om det? Eller är det så att livskunskapen är oviktig och att det är elevers sociala och verbala kompetens som styr valet av hur de hanterar konflikter?

Aldenmyr (2010) skriver att lärarnas tanke med livskunskap är att skapa trygghet i gruppen och att eleverna ska lära sig att samspela och skapa tillit till sig själva och sin egen förmåga. Eleverna nämner inte något av det i intervjuerna, men de snuddar lite vid samspelet. I teatern måste de samspela med varandra. Eleverna är mer inne på uppföranderegler, hur man är och hur man ska vara i mot varandra. Under livskunskapen använder sig lärarna av drama som pedagogiskt redskap. Grünbaum & Lepp (2005) menar att det är processen i dramat, och det som sker i teatern som är det viktiga. Det är det eleverna ska förstå och lägga fokus på. Eleverna i min intervju ser delvis processen i dramat, de uppger bland annat att man får leva sig in i hur andra har det. Eleverna har också fått en bild av att dramaövningarna går ut på att

lära sig spela teater, vilket inte riktigt var syftet med övningarna. Om lärarna hade gett eleverna ett tydligare syfte och mål hade kanske de antagligen uppfattat teaterns syfte annorlunda.

Livskunskapen ska bidra till att möjliggöra elevers språkutveckling och emotionella intelligens menar Aldenmyr (2010). En elev uppmärksammar att de får skriva och prata om hur de känner och tänker i olika situationer. Jag kan se att eleverna har uppfattat delar av undervisningens syfte, pedagogerna skulle dock behöva förtydliga sitt syfte och mål så att eleverna ges möjlighet att förstå alla undervisningens moment i livskunskapen.

Eleverna nämnde sina kamrater som en mycket viktig aspekt, under flera tillfällen berättade eleverna hur viktigt det är med kompisar. Jag kan anta att skolan arbetar på en "kompis -nivå" det vill säga med relationer mellan elever. Guggenbuhl (1998) påstår att relationer mellan elever påverkar stämningen och toleransnivån mot varandra. I Lgr (2011) står det att skolan ska sträva efter att ha en levande social gemenskap som bidrar till att eleverna känner sig trygga. I intervjun uttrycker eleverna att pusselgrupperna utgör en trygghet, eleverna lär känna varandra och behöver inte vara rädda eller blyga inför varandra.

Solnevik (2001) skriver om trygghetsgrupper, man skulle kunna se pusselgruppen som en trygghetsgrupp, då jag tror att den bakomliggande tanken med grupperna är densamma. Syftet med trygghetsgrupper är att skapa trivsam stämning och tillit mellan eleverna. Eleverna får också möjlighet till att utveckla sin identitet och bli självständiga. Eleverna beskriver att pusselgrupperna skapar en gemenskap och trygghet på skolan. De verkar trivas i sina grupper och de har helt förstått meningen med pusselgrupperna.

Rosqvist och Sjöstrand (2005) har gjort en studie där en del av studien handlar om kamratstödjare. Lärarnas syfte var att skapa en trivsam stämning på skolgården och få inblick i vad som händer när de inte ser och hör. Lärarna upplevde att eleverna ibland tar på sig för stort ansvar när de agerar kamratstödjare. Eleverna i studien upplevde att kamratstödjarna bidrog till mindre bråk. En del elever upplevde dock att det fanns för få kamratstödjare och andra upplevde att de inte gjorde sitt "jobb". Rosqvist och Sjöstrand (2005) resultat stämmer inte överens med det resultat jag fått fram. Eleverna på den skolan jag har gjort min studie i ser bara kamratstödjarna som något positivt som bidrar till trivsam stämning och gemenskap. De upplever också en trygghetskänsla av att ha en kompis i sin egen ålder att prata med. Att resultaten skiljer sig åt skulle kunna bero på att vi varit i olika skolor, med olika individer, där man kanske jobbat olika länge med kamratstödjare. Det kan också bero på hur lärarna har valt att lägga upp arbetet runtom kamratstödjarna.

Eleverna på skolan berättade att kamratstödjarna går på möten, när jag ställde frågor om mötena, vad de gör osv. så visste inte eleverna så mycket om det. Här hade skolan vunnit mer på att informera eleverna bättre om syftet och målet med kamratstödjarna. Kamratstödjarna borde tillsammans med läraren berätta om mötena och vad som bestämts där. Då hade de övriga eleverna blivit ännu mera delaktiga i skolans verksamhet. Eleverna hade uppfattat kamratstödjarnas arbete i helhet.

Skolan kan bidra med hur elever möter och hanterar konflikten i samhället, om skolan ger elever förutsättningar att hantera konflikter. Några förutsättningar för att hantera konflikter är att kunna lägga band på sig själv när känslorna tar över. Att kunna kommunicera och sätta ord på vad det är man vill, samt kunna förstå och möta andras önskemål. Det viktigaste är inte att hitta en lösning på konflikten, utan att kunna hantera den. Hakvoort & Friberg (2011) skriver att alla konflikter inte går att lösa, men måste hanteras. Vi alla är olika och de olikheterna förespråkar Lgr (2011) att vi ska lyfta fram i positiv anda.

Så länge det finns olikheter och skilda uppfattningar finns det konflikter. Konflikthantering kan därför ses som vårt sätt att hantera olikheter. De skolor som lyfter och arbetar med mänskliga olikheter bidrar till ett samhälle där vi kan hantera våra konflikter. När jag frågade eleverna hur det skulle vara utan konflikter svarade Rebecca ”Ganska bra, men ändå inte. Då skulle alla vara lika och det hade varit tråkigt, men ändå mindre bråk.” Rebecca har en förståelse för konflikters positiva sida, hon kan se att olikheter inte nödvändigtvis måste vara något negativt. Rebecca visade också på att hon har förmågan att hantera konfliktsituationer då hon beskrev hur eleverna delade upp sig och gjorde olika saker då de inte var överens. Att arbeta med att synliggöra olikheter som något positivt är viktigt, men att arbeta med bemötandet och hanterandet av olikheter är kanske kärnan till att kunna lösa konflikter på ett konstruktivt sätt.

Den här studien har gett mig insikt i hur viktigt det är att eleverna förstår syftet och målet med allt som görs inom skolan för att främja och förebygga konflikter. För att eleverna ska kunna tillgodogöra sig kunskapen att hantera konflikter krävs det att skolan synliggör syfte och mål i undervisningen, för att förtydliga budskapet med det som undervisas. Det är lätt att elever missuppfattar undervisningens innehåll om man som lärare är otydlig med syftet och målet. Ett exempel på det här är när Lisa berättar att de bara lär sig spela teater på livskunskapen. Jag tycker inte att Lisas svar är konstigt, för de spelar teater på livskunskapen, hade syftet och målet varit tydligare kanske Lisa hade förstått undervisningen annorlunda. I Lgr (2011) står det att skolan ska förklara syftet och målet med undervisningen så att eleverna förstår vad de ska lära sig.

Det jag kommer att ta med mig ut i mitt yrkesliv från den här studien är att vi i skolan måste arbeta väldigt mycket med att förebygga konflikter samt att ge våra elever de redskap och förutsättningar de behöver för att hantera konflikter. Att skolan skapar en positiv atmosfär med ett trivsamt klimat där kamratrelationer står i centrum är av vikt för att förebygga att konflikter uppstår. Som lärare är det viktigt att arbeta med elevers sociala kompetens och språket som ett medieringsredskap. Lärandet är situerat, elever lär i stunden och i sammanhanget, därför bör vi alltid låta eleverna vara med och lösa sina konflikter så att de får fler erfarenheter de kan använda sig av i andra situationer. För att kunna tillämpa kunskaper från en tidigare situation i en annan krävs det att man har förmågan att kunna gå utanför här och nu menar Greene (2009). Skolan bör arbeta för att främja elevers förutsättningar att tillämpa den förmågan. Frågan är hur skolan ska arbeta för att ge eleverna de förutsättningarna. Ett sätt kanske skulle kunna vara att fråga eleverna när konfliktsituationer

uppstår ”Kommer du ihåg förra gången det här hände, hur gjorde vi då?” eller ”kommer du ihåg att vi pratade om det här på livskunskapen, hur löste det sig då?” detta för att få elever att koppla till sin egen erfarenhetsvärd och kunskap. Kanske förenklar man för elever att tillämpa inlärd strategier om man belyser dem i situationen.

För att tydliggöra svaret på min fråga hur elever upplever konflikthantering i skolan skulle jag vilja lyfta att eleverna berättar omedvetet att skolan arbetar förebyggande och främjande på olika sätt t.ex. genom pusselgrupper, kamratstödare och livskunskapen. Eleverna har inte riktigt greppat att det är för att förebygga konflikter, men de är medvetna om att det skapar en positiv atmosfär på skolan. Eleverna upplever att skolan arbetar med konflikter på olika nivåer. Lärare får ibland bryta konfliktsituationer för att sedan hantera dem när parterna lugnat ner sig. Eleverna har olika erfarenheter och kunskaper vad det gäller konflikter. Några har kommit i insikt med att konflikter kan vara något positivt, medan andra bara tycker att det är negativt. Att få eleverna att förstå att konflikter kan vara positivt är inte helt lätt och det krävs mycket arbete för att nå dit. Att synliggöra elevers olika uppfattningar och kunskaper är viktigt, men att få elever att känna acceptans till olikheter är bärande för att hantera konflikter. För att hantera konflikter krävs en stor portion tålmod, socialkompetens där samspelet står i centrum som bygger på ett rikligt språk där både parter ger och tar, talar och lyssnar, samt förmågan att acceptera olikheter. Kan vi ge våra elever det kan vi bidra till ett samhälle där vi kan hantera våra konflikter konstruktivt.

Metod diskussion

När man gör en kvalitativ studie analyseras materialet hjälp av forskarens förståelse det vill säga forskarens egna tankar, känslor och erfarenhet. Resultatet beror helt på vem som har gjort tolkningen skriver Stukat (2005). Mätningens tillförlitlighet i kvalitativ forskning blir ofta osäker pga. att det ofta är ett lågt antal undersökningsspersoner därför blir det svårt att jämföra resultatet. Detta innebär att det oftast inte går att generalisera undersökningen.

När man ska intervjua yngre elever behövs stor kompetens för att ställa de rätta intervjufrågorna. Jag försökte att ställa så öppna frågor som möjligt utan att leda in barnen på ett specifikt spår. Jag tror att jag lyckades med det. Jag anser att eleverna svarade så sanningsenligt de kunde. Jag försökte under intervjun att ta ett elevperspektiv för att förstå dem, men jag kan inte vara säker på att jag gjort detta. Att leva sig in i barns livsvärldar när man är vuxen kanske inte går.

Slutord

I min studie kom jag fram till att alla elever vet hur de bör uppträda gent i mot varandra. De har tillägnat sig strategier för att lösa konflikter, men har svårt att tillämpa dem i verkliga livet. Eleverna upplever att det är svårt att hantera känslor i konflikter och då händer det ibland att konflikten går överstyr. Eleverna förstår delvis det förebyggande arbetet som skolan arbetar med, men ibland tar de fasta på metoden istället för innehållet. Hade jag varit lärare i den här klassen hade jag försökt att synliggöra och förtydliga syftet och målet med

undervisningens alla moment. T.ex. när man gör dramaövningar. Förklara för eleverna varför man gör övningen och vad det är eleverna ska uppnå med övningen. Kanske är det bra att förklara att det inte är själva teaterspelandet som är det viktiga utan processen och innehållet i teatern.

Även om eleverna uppger att de är svårt att överföra teoretisk kunskap till praktiken tror jag att eleverna lär sig mycket under det förebyggande arbetet skolan tillämpar. Jag upplever att eleverna har ett stort ordförråd och att de kan kommunicera känslor och tankar så att jag förstår hur de upplever olika konflikter och olika metoder för att förebygga konfliktsituationer. Eleverna utvecklar sin sociala kompetens och lär sig att ta och ge. Eleverna har även uppfattat att det finns många olika alternativ att lösa eller hantera konflikter på. Jag tror att ett förebyggande arbete i den här karaktären påverkar eleverna och skolan i positiv riktning. Frågan som återstår är hur vi ska arbeta med våra elever så att de kan använda inlärd strategier i verkliga livet?

Förslag på vidare forskning

Jag tycker att det är intressant att elever har svårt att förflytta teoretisk kunskap till praktisk. Skulle man fortsätta forska inom det här området vore det intressant att veta hur elever tillämpar strategier för att lösa konflikter. Elever idag har en massa olika strategier för att hantera eller lösa konflikter, men hur tillägnar de sig den kunskapen? Jag funderar över om elever kan tillämpa inlärd strategier i verkliga situationer? Någonstans ifrån hämtar elever kunskap för att hantera konflikter, jag undrar varifrån elever hämtar den kunskapen? Kan vi få reda på det så kommer vi längre i vårt konflikthanteringsarbete. För att hitta möjliga svar skulle man kunna göra elevobservationer och intervjuer.

Referenser

Byréus, K. (2001). *Du har huvudrollen i ditt liv. Om forumspel som pedagogisk metod för frigörelse och förändring*. Stockholm: Utbildningsförlaget.

Coloroso, B. (2004). *Mobbningens tre ansikten*. Falun: Scand book.

Damber, S (2008). *Din vän- En startbok i arbete mot mobbning och trakasserier*. Stockholm: Stiftelse Friends.

Doverborg, E. (2007). *Att förstå barns tankar*. Stockholm: Liber AB:

Dysthe, O. (2003). Red. *Dialog, samspel och lärande*. Lund: Studentlitteratur.

Ellmin, R. (2008). *Konflikthantering i skolan*. Stockholm: Natur och Kultur.

Esiasson, P. Giljam, M. Oscarsson, H & Wängnerud, L. (2007).(upplaga3:3) *Metodpraktikan*. Stockholm: Norstedts Juridik.

Grünbaum, A. & Lepp, M. (2005). DRACON i skolan. *Drama, konflikthantering och medling*. Lund: Studentlitteratur.

Greene, R. W. (2009). *Vilse i skolan*. Stockholm: Cura bokförlag AB.

Guggenbuhl, A. (1998). *Våldets kusliga fascination*. Stockholm: Natur och Kultur.

Hakvoort, I & Friberg, B. (2011) *Konflikthantering i professionellt lärarskap*. Malmö: Gleerups Utbildning.

Hoiby, H. (2004). *Mobbning kan stoppas*. Borås: Sjuhäradsbygdens tryckeri.

Holiby, H, Levin, M & Thulin, A. (2007). *Tillsammans mot mobbning*. Stockholm: Liberg AB.

HSFR *Etikregler* (u.å.03). Hämtat 4 april 2012, från <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Hägglund, K & Fredin, K. (2004). *Dramabok*. Falköping: Liber.

Irisdotter Aldenmyr, S *Lärarprofessionen och arbetet med livskunskap i grundskolan*. Utbildning och demokrati (2010), vol 19, nr 2, s.39-57.

Johansson, E (2003). *Möten för lärande pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan*. Kalmar: Leanders Grafiska AB.

Jordan, T (2006). *Att hantera och förebygga konflikter på arbetsplatsen*. Lärarförbundet: Nordisk Bokindustri Försäljnings AB.

Karlsson, L. (2001, andra upplagan). *Psykologins grunder*. Lund: Studentlitteratur.

Lindell, B & Hartikainen, V. (2001). *Var går gränsen*. . Uppsala: Fortbildning AB Förlag.

Löwing, M & Kilborn, W. (2002). *Baskunskaper i matematik för skola, hem och samhälle*. Lund: Studentlitteratur.

Solnevik, C (2001) *Konflikthantering i skolan*. Linköpings universitet: Institutionen för Utbildningsvetenskap.

Rosqvist, M & Sjöstrand, S (2005) *Att förebygga mobbning i skolan* Malmö Högskola: Lärarprogrammet.

Starin, B & Svensson, P-G. (1994). *Kvalitativ metod och vetenskapsteori*. Lund: Studentlitteratur

Sternudd, M, M. (2000). *Dramapedagogik som demokratisk fostran? Fyra dramapedagogiska perspektiv – dramapedagogik i fyra läroplaner*. Stockholm: Elanders Gotab

Stukat, S. (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.

Säljö, R (2003). Föreställningar om lärande och tidsandan. I S. Selander (red.): *Kobran nallen och majjen. Tradition och förnyelse i svensk skola och skolforskning*. Myndigheten för skolutveckling. (Forskning i fokus Nr 12). Stockholm: Liber Distribution. 18 s.

Merriam Sharan, B (1994). *Fallstudien som forskningsmetod*. (B. Nilsson, övers.). Lund: Studentlitteratur

Nationalencyklopedin (2012). Hämtat 22 augusti 2012
www.ne.se

Utbildningsdepartementet (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* (Lgr 2011).

Bilaga 1

Brev till föräldrar

Hej!

Mitt namn är Sabina Holmertz och jag går på lärarutbildningen i Göteborg. Jag läser nu min sista termin och ska skriva ett examensarbete. Mitt arbetes syfte är att ta reda på hur elever förstår förebyggande konfliktarbete.

Efter att ha pratat med rektor xxxxxxxxxxxx har jag förstått att xxxxxxxxskolan arbetar aktivt med att förebygga konflikter på olika sätt, därför är jag intresserad av att intervjua/prata med just era barn. Jag skulle vilja intervjua/prata med 4-5 elever. Intervjun beräknas ta 15-30 minuter och kommer ske under skoltid. För att genomföra detta ber jag er om ert samtycke.

Redovisningen i uppsatsen kommer vara helt anonym. Jag kommer inte nämna kommunens, skolans eller elevens namn. Vill ert barn avbryta eller dra sig ur så kan han/hon göra det när han/hon vill dvs. under intervjun eller efter. Det är bara att ta kontakt med mig.

Med vänliga hälsningar

Sabina Holmertz

Ring eller mejla gärna till mig om ni har frågor.

Sabina Holmertz

Telefonnummer: xxxx-xxxxxx

Mejl: xxxxxxxxxxxx

----- Klipp här -----

Jag ger mitt samtycke till att mitt barn deltar i en intervju

Elevens namn _____

Vårdnadshavares underskrift _____

Bilaga 2

Intervjufrågor

Trivs du i skolan?

När är det bra?

Inte bra?

Hur upplever du dina kamrater?

Hur upplever du dina fröknar?

Har ni regler på skolan? Berätta!

Varför har ni regler?

Hur kom reglerna till?

Kan du berätta om pusselgruppen?

Vad gör ni?

Varför har ni pusselgrupper?

Vad är en kamratstödjare?

Vad gör den?

Hur tycker du att det är?

Vill du berätta för mig om livskunskapen?

Vad gör ni då?

Kan man lära sig något av det?

När är det bra? Inte bra?

Vad är en konflikt för dig?

Har du varit i konflikt, hur?

Hur skulle det vara utan konflikter?